

Skotlanninterrierin rotukohtaisen jalostuksen tavoiteohjelma 2014-2018

Hyväksytty Suomen Terrierijärjestön yleiskokouksessa 29.4.2014
SKL:n jalostustieteellinen toimikunta hyväksynyt 14.10.2014

Sisällysluettelo

2. RODUN TAUSTA	3
2.1 Skotlanninterrierin historia rodun kotimaassa (Iso-Britannia).....	3
2.2 Skotlanninterrierin historia Suomessa.....	4
2.3 Muutokset rodussa.....	5
3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA	5
4. RODUN NYKYTILANNE	6
4.1. Populaation rakenne ja jalostuspohja	6
4.1.1 Populaation rakenne ja sukusiitos	6
4.1.2 Jalostuspohja	7
4.1.3 Rodun populaatiot muissa maissa	8
4.1.4 Yhteenveto populaation rakenteesta ja jalostuspohjasta.....	9
4.2 Luonne ja käyttäytyminen.....	9
4.2.1 Skotlanninterrierin rotumääritelmän maininnat skottien luonteesta.....	10
4.2.2. Skottien käyttäytyminen päivittäistilanteissa - luonnekyselyn tulokset 2012.....	10
4.3. Terveys ja lisääntyminen	11
4.3.1 PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet.....	11
4.3.2 Muut rodulla todetut merkittävät sairaudet	11
4.3.2.1. Luusto ja parenta.....	11
4.3.2.2 Sisäelimet	13
4.3.2.3 Tulehdussairaudet ja ihottumat	14
4.3.2.4 Silmäsairaudet	14
4.3.2.5 Hermostolliset sairaudet	14
4.3.3 Yleisimmät kuolinsyyt	15
4.3.4 Lisääntyminen	15
4.3.5 Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat anatomiset piirteet	16
4.3.6 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ongelmista terveydessä ja lisääntymisessä	16
4.4. Ulkomuoto	18
4.4.1 Rotumääritelmä	18
4.4.2 Näyttelyt ja jalostustarkastukset	18
4.4.3 Ulkomuoto ja rodun käyttötarkoitus	18
4.4.4 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ulkomuoto- ja rakenneongelmista	18
5. YHTEENVETO AIEMMAN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA	18
5.1 Käytetyimpien jalostuskoirien taso.....	19
5.2 Aiemman jalostuksen tavoiteohjelman toteutuminen	19
6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS	20
6.1 Jalostuksen tavoitteet	20
6.2 Suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille	21
6.3 Rotujärjestön toimenpiteet	21
6.4 Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin	22
6.5 Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta	24
LIITTEET.....	25

Skotlanninterrierien jalostuksen tavoiteohjelma vuosille 2014-2018 on päivitys JTO:hon, joka laadittiin vuonna 2007. Tavoiteohjelmaan ei ole tehty isoja muutoksia eikä skotlanninterrierien terveydessä ole tapahtunut merkittäviä muutoksia sitten edellisen jalostuksen tavoiteohjelman. Kerho pyrkii ylläpitämään rodun terveyttä tekemällä kyselyjä koirien omistajille ja rodun kasvattajille sekä jakamaan tietoa rodussa mahdollisesti esiintyvistä ongelmista säännöllisesti järjestettävillä jalostuspäivillä. Jalostukseen käytettäville koirille suositellaan edelleen silmä- ja polvitarkastusten tekemistä.

Rodun ongelmana (maailmanlaajuisestikin) on synnytysongelmat ja niistä johtuvien keisarinleikkausten suuri määrä. Koska keisarinleikkauksiin on monia syitä ja tutkimustietoa on käytettävissä vain vähän, kerho pyrkii keräämään tietoa synnytyksistä kasvattajilta ja jakamaan tätä kasvattajien kesken. Kerho pyrkii myös edistämään synnytysongelmiin liittyvää tutkimusta etsimällä tutkimusyhteistyömahdollisuuksia.

2. RODUN TAUSTA

2.1 Skotlanninterrierin historia rodun kotimaassa (Iso-Britannia)

Skotlanti on maa, josta syntyy välittömiä miellelyhtymiä klaaneihin, säkkipilleihin, kitsaisiin maanläheisiin ihmisiin ja viskiin. Mutta tuskinpa mikään muu kuin skotlanninterrieri - tuon sumuisen maan oma kansalliskoira - symboloisi Skotlantia muita paremmin. Skotlanninterrieri eli skotti on nimittäin kuin kuka tahansa ruudulliseen kilttiin pukeutunut "MacMalcolm" - urhea, itsepäinen ja hyvin uskollinen.

Piispa John Leslien vuonna 1561 kirjoittama historiankirja mainitsee Skotlannissa olleen matalia, voimakkaita koiria. Vaikkakin skotlanninterrierin varhainen historia on pitkälti silkkaa arvailua, ymmärretään tämä kuvaus todisteena rodun vanhasta alkuperästä. Nämä karkeakarvaiset, matalat ja voimakkaat koirat oli tarkoitettu pitämään mäyrien, kettujen, rottien ja muiden haittaeläinten alati kasvava määrä kurissa.

Kumpuileva, kivinen maasto asetti useita ehtoja koiran rakenteelle. Ruokaa oli niukalti, joten pieni koko ja siten vähän ruokaa tarvitsevana skotin esi-isät havaittiin sopiviksi ja tehokkaiksi. Ilmasto vaati, että koiran turkin tuli olla kestävä - skotin karkea ja vettähylyvä päällysturkki ja pehmeä lämmin pohjavilla olivat olosuhteisiin ihanteellisia. Voimakas rakenne oli välttämätön. Vankat lyhyet jalat suurilla paksuilla polkuanturoilla toimivat erinomaisina "kaivuutyökoneina" ja lihaksikas takaosa ikään kuin moottorina, kun koira ryntäsi saaliin perässä yli nummien. Leuat olivat voimakkaat ja erityisen tehokkaat villieläinten tappamiseen. Lyhyt ja juuresta paksu häntä toimi hyvin kädensijana silloin, kun koira täytyi vetää pois ahtaista luolista. Pienet, pystyssä olevat korvat olivat vähemmän alttiit vahingoittumiselle kuin luppakorvat - ja korvansa koira pystyi suojaamaan helposti myös tuulelta.

Tuohon aikaan Skotlanti oli varsin eristäytynyt. Eri puolilla maata kehittyi koko joukko ulkonäöllisesti toisistaan poikkeavia matalia terriereitä, joilla tosin on useita samoja tekijöitä vieläkin. Nämä koirat tunnetaan nykyisin skyen-, dandiedinmontin-, valkoisen länsiylämaan-, cairn- ja skotlanninterriereinä. Skotti lienee näistä alkuperäisin ja vanhin. Usein myös Diehardiksi (=vaikea saada hengiltä) ja Aberdeeninterrieriksi kutsuttu "rotu" kehittyi lähinnä maan itäisessä osassa ja siellä juuri Aberdeenin kaupungissa.

Skotlantilaisia terriereitä esitettiin näyttelyssä Birminghamissa vuonna 1860, jolloin myös ensimmäinen skotti esitettiin näyttelykehässä. Ensimmäisen kerran skotit esiintyivät koiranäyttelyssä omana rotunaan vuonna 1879. Ensimmäinen rotumääritelmä kirjoitettiin vuonna 1880 ja The Scottish Terrier Club of England perustettiin 1883. Jalostus siirtyi vähitellen englantilaisille kasvattajille, joskaan ei kokonaan. Vuonna 1888 perustivat skotlantilaiset oman klubinsa, koska he pitivät eteläisen kerhon jäsenmaksuja liian korkeina.

Alkuaikoina skotin tyyppi vaihteli suuresti. Erotettiin Dundee-tyyppi ja Alister-tyyppi, jotka saivat nimensä kahden rodun "tukipilarin", puoliveljesten Ch. Dundeen ja Ch. Alisterin mukaan, jotka olivat molemmat tunnettuja näyttely- ja siitoskoiria 1800-luvun lopulla. Mutta 1930-lukua pidetään virstanpylväänä ja skotin kulta-aikana. Jo 1920-luvulla rodun harrastus oli vilkastunut Englannissa ensimmäisen maailmansodan aiheuttaman katkon jälkeen. 30-luvulle päästessä skotlanninterrieri oli vähitellen muuttunut tyypiltään siksi, minkälaisena sen tänä päivänä tunnemme.

Vuonna 1927 syntyi Pohjois-Englannissa uutta, ennennäkemätöntä tyyppiä edustava skottiurossa joka herätti suurta huomiota. Tässä koirassa oli jopa liioiteltuina kaikki ne ominaisuudet, joita skotlanninterrierikasvattajat olivat pyrkineet vakiinnuttamaan rotuun. Ennen ei oltu nähty skottia, jossa oli niin paljon pieneen kokoon tiivistynyttä voimaa ja jolla oli niin hämmästyttävän pitkä pää, suorat etujalat ja suora, vahva selkä. Ensimmäiseltä nimeltään tämä skotti oli "Snooker's Double", mutta kun se vaihtoi omistajaa, sen ajan tavan mukaan koira kastettiin uudelleen, ja siitä tuli "Heather Necessity". Se oli ensimmäinen "uudenaikaista" tyyppiä oleva skotti ja se edusti siirtymävaihetta vanhan ja uuden tyyppien välillä. Näyttelykehässä seisossa Necessity oli kaunis kuin kuva ja kulki menestyksestä menestykseen. Siitä tuli myös aikansa suosituin siitosuros. Necessity periytti erittäin voimakkaasti omaa tyyppiään, mutta samalla myös vikojaan. Sen kunniaksi on kuitenkin sanottava, että sen jälkeläisillä oli hyvät luonteet, missä suhteessa rodussa oli todella toivomisen varaa siihen aikaan.

30-luvulla skotista tuli muotirotu. Jokaisessa perheessä piti olla skotti, ja koska pennuista oli kysyntää, niitä myös teetettiin koiralla kuin koiralla sen enempää rodun jalostusta ajattelematta. Skottikin joutui kokemaan muotirottujen tavallisen kohtalon - taso laski. Monet sen aikaiset skotit olivat vihaisia, ja tämä seikka tuntuu sitkeästi pysyneen suuren yleisön mielessä aivan meidän päiviimme asti. Väritään muotiskotti oli musta, alkuperäisiä brindle-skotteja ei kukaan halunnut. Mutta kun rodun tasoa alettiin muotikauden jälkeen uudelleen nostaa, löytyi apu juuri näistä brindlevärisistä skoteista, jotka olivat jääneet sivuun pahimmasta ryntäyksestä.

Ch. Heather Necessityn voimakas vaikutus rotuun jatkui sen lukuisten jälkeläisten kautta. Aikansa kuuluisuuksia oli Necessityn pojanpoika Ch. Heather Realisation, joka edusti samaa skottityyppiä, mutta oli väritään tummanharmaan brindle, ja sillä oli erittäin hyvälaatuinen, karkea karva. Tämä koira syntyi vuonna 1934, ja sen kasvattaja ja omistaja oli Mr. Robert Chapman. Tämä harvinainen koira teki myös lähtemättömän vaikutuksen koirista kiinnostuneeseen yleisöön. Ruotsalainen Siv Jernhake kertoo Skotte-Nytt-lehdessä varsin kuvaavan tapauksen, joka sattui hänen perheensä asuessa Englannissa. Koiranäyttelyssä oli eräs herra tullut taputtelemaan Jernhaken skotteja ja kysynyt sitten, että ovatko ne Ch. Heather Realisationin jälkeläisiä. Tämä tapahtui melkein 40 vuotta tuon koiran kuoleman jälkeen! Aikakauden tunnetuimpia ja suurimpia skottikenneleitä oli siis epäilemättä Chapmanien Heather-kennel Skotlannissa. 30-luvulla jatkoi myös vielä toimintaansa Mr. A.G. Cowleyn Albourne-kennel, vaikka sen loistokausi sattuikin jo edelliselle vuosikymmenelle. Cowley tunnettiin erittäin taitavana rodun jalostajana. Eräillä vielä nykyisinkin toimivilla englantilaisilla skottikenneleillä on juurensa 1930-luvulla.

2.2 Skotlanninterrierin historia Suomessa

Ensimmäisen skotin toi maahamme rouva Anna Eklund, kennel Highland, vuonna 1928. Tämä Suomen ensimmäinen skotti esiintyi koiranäyttelyssä vuonna 1929. Ensimmäinen skotti ei ollut niin kovin onnistunut ulkomuodollisesti, vaan sai tyytyä 2. palkintoon koiranäyttelyssä.

Kipinä Anna Eklundin kasvatustyöhön oli kuitenkin jo syttynyt Scotch Lassien myötä. Hänen perheessään oli aina ollut koiria, varsinkin villakoiria. Toinen skotti, tuontikoira oli huolella valittu pieni kaunotar, Heather Jean, myöhemmin valio ja suomalaisten skotlanninterriereiden kantaäiti. Se oli astutettu Englannissa sen ajan kuuluisimmalla siitosuroksella, Ch. Albourne Reveller'illä, ja tuli tänne kantavana v. 1929. Seuraavana keväänä varttui neljä pentua pentulaatikossa. Yksi näistä, Ch. Highland Gay Gordon jäi kasvattajalle, ja siitä tuli kaikkien aikojen legendaarisin skotti Suomessa. Vielä 15-vuotiaana vuonna 1945 tämä kuuluisa veteraani sai 1 vI, joka nykyään vastaa sertifikaattia ja oli rotunsa paras. Kahdesti siitä tuli näyttelyn paras Helsingin näyttelyssä, jotka siihen aikaan pidettiin

sahanpuruisessa Kaartin Maneesissa.

Vuosien varrella Anna Eklund tuotti monta muutakin skottia, joista jalostuksen kannalta tärkeimmiksi tulivat nartut Ch Westpark Rozette ja Ch Celia of Conett. Kaikkia hyvin menestyneitä Highland-koiria on tässä yhteydessä mahdotonta luetella, joten mainittakoon niistä muutama. Tunnetuimmat urokset olivat kuvankaunis, liian aikaisin menetetty Glenlyon, ahkerasti jalostuksessa käytetty Ch. FingalBlack Kelt ja tunnetut näyttely- ja siitosurokset, Ch. Highland Randolph ja Ch. Highland Rodrigo. Nartuista ehkä tunnetuin oli Ch. Highland Primavera, josta tuli kerran vanhassa Messuhallin näyttelyssä paras terrieri. Ch. Highland Demoiselle oli monen tunnetun pennun emä sekä Ch. Highland Juanita, kummatkin Anna Eklundin omistamia, ja Ch. Highland Jadwiga, Ch. Highland Minerva ja monet muut.

Highland-kennelin kasvatit olivat alkuna myös rouva Inez Hunaeuksen myöhempään laajaan kasvattajatyöhön, jonka kantanarttu oli Highland Hiawatha. Samoin Anja Hirkin ensimmäiset Bag-Pipe pentueet 1960-luvulla olivat Highland Grandezzan jälkeläisiä.

Sota-aika oli kuitenkin skoteissa, kuten monessa muussakin rodussa, kaikkein vaikeinta aikaa kasvatustyön kannalta. Kaikesta oli pulaa, ja Anna Eklund joutui jakamaan korttiannoksensa koiriensa kanssa, mutta siitä huolimatta hän jatkoi kasvatustyötään. Toisinaan kasvatuksessa oli vastoinkäymistäkin: purentavikoja, löysiä lapoja ja huonoja turkkeja, toisin sanoen juuri niitä samoja virheitä, joiden kanssa myöhemminkin saatiin ajoittain painiskella. Skotit olivat kuitenkin jo 30-luvulta asti lyöneet itsensä lävitse ja olivat eräs kaikkien voitokkaimmista ja näkyvimmistä roduista terrieriryhmässä. Sen lisäksi, että Anna Eklund teki nimensä kuuluisaksi Highland-kasvateillaan, hän oli toisessakin mielessä uranuurtaja, Suomen ensimmäinen naispuolinen ulkomuototuomari.

Vuonna 1975 skotlanninterrieriharrastajat perustivat rotua harrastavan Skotlanninterrierikerho – Skotska Terrierklubben ry:n, joka on kasvattajien ja ennen kaikkea yksittäisten skottien omistajien yhdysside.

2.3 Muutokset rodussa

Tyyppi: 1930-luvun jälkeen skotlanninterrieri on ulkomuodoltaan muuttunut hyvin vähän, kaulaa on tullut ehkä hivenen lisää ja pitkät, pehmeät ja tuuheat vatsa- ja jalkakarvat ulottuvat melkein maahan saakka.

Koko: Säkäkorkeus on 25 - 28 cm ja paino 8,5 - 10,5 kg. Skotti on vankka, sopivankokoinen luolakoiraaksi, lyhytraajainen, ryhdikäs ja valpas, pienikokoisuudestaan huolimatta voimakkaalta ja toimeliaalta vaikuttava. Pää vaikuttaa pitkältä koiran kokoon nähden. Lyhyistä jaloista huolimatta skotti on ketterä ja liikkuvainen. Skottien koko ei ole merkittävästi muuttunut 1930-luvulta tähän päivään.

3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA

Rotua harrastava yhdistys: Skotlanninterrierikerho – Skotska Terrierklubben r.y.
Perustamisvuosi 1975.

Jäsenmäärä vuoden 2013 lopussa: 205.

Rotujärjestö: Suomen Terrierijärjestö r.y.

Kerhon syyskokous valitsee yhdistyksen jäsenistä jalostustoimikunnan, johon kuuluu neljä jäsentä. Jalostustoimikunta nimeää keskuudestaan puheenjohtajan ja sihteerin. Vuosina 2012-2013 jalostustoimikunnan puheenjohtajana toiminut henkilö on suorittanut SKL:n jalostusneuvojan perus- ja jatkokurssin, vuosina 2011-2009 puheenjohtajana toimi yksi SKL:n jalostustieteellisen toimikunnan jäsenistä ja vuosina 2008-2007 ulkomuototuomarina toimiva henkilö.

Jalostustoimikunnan tehtävät:

- ♦ antaa jalostusneuvontaa
- ♦ kerätä, tilastoida ja julkaista jalostustoimintaan liittyvää tietoa
- ♦ järjestää jalostustarkastuksia
- ♦ järjestää kasvattajille ja rodun harrastajille suunnattuja jalostusaiheisia tilaisuuksia
- ♦ seurata rodun kehitystä
- ♦ vastata yhdessä rotujärjestön kanssa ulkomuototuomareiden koulutuksesta
- ♦ seurata rodussa todettujen perinnöllisten sairauksien ja vikojen esiintyvyyttä ja tiedottaa tästä tarvittaessa kasvattajille
- ♦ seurata kasvattajien toimintaa, jalostuksen tavoiteohjelman noudattamista ja antaa palautetta kasvattajille
- ♦ antaa pentujen ostajille tietoa rodusta ja pentueista kerhon pentuvälittäjän kautta
- ♦ neuvoa astutuksiin, synnytyksiin sekä nartun ja pentujen hoitoon, rekisteröintiin ja luovutukseen liittyvissä asioissa
- ♦ ohjata vakavien ja toistuvien rikkomusten käsittelyn kerhon hallitukselle

4. RODUN NYKYTILANNE

4.1. Populaation rakenne ja jalostuspohja

4.1.1 Populaation rakenne ja sukusiitos

Skotlanninterriereitä rekisteröitiin Suomessa viimeisen 10 vuoden aikana (2004-2013) yhteensä 632 koiraa, vuosittain keskimäärin 63 skottia (Ks. Taulukko 1 liitteenä). Jos tarkastellaan rekisteröintejä viisivuotisjaksoina huomataan, että skottien rekisteröinnit ovat vähentyneet jälkimmäisen 5-vuotiskauden aikana, jolloin rekisteröitiin 28 skottia vähemmän kuin edellisellä 5-vuotisjaksolla. Vuosittainen vaihtelu on kuitenkin suurta (42 rekisteröinnistä 78 rekisteröintiin), joten ei voida varmuudella sanoa, että rekisteröinnit olisivat laskussa.

Tuontikoirien määrä vaihtelee paljon vuodesta toiseen. Koko tarkasteluajanjaksolla (2004-2013) skotteja tuotiin keskimäärin noin kuusi koiraa per vuosi. Eniten skotteja vuosina 2010-2013 tuotiin Irlannista (6) ja Virossa (5). Puolasta tuotiin kolme skottia, Ranskasta ja Ruotsista kaksi sekä Saksasta, Venäjältä, Yhdysvalloista, Slovakiasta, Iso-Britanniasta, Tanskasta, Alankomaista ja Sloveniasta yksi skotti.

Jalostukseen käytetyt skotit sekä urokset että nartut olivat keskimäärin noin 3,5-vuotiaita.

Sukusiitosprosenttien keskiarvo vaihteli vuosittain vuosina 2004-2013 yhdestä 3,5 prosenttiin, keskiarvon 10-vuotisjaksolla ollessa 2,2 %. Skottien sukusiitosaste vuosina 2011-2013 vaihteli 0:sta prosentista 8,01 prosenttiin.

Sukusiitoksessa uros ja narttu ovat toisilleen läheisempää sukua kuin serkukset. Sukusiitosaste tai -prosentti on todennäköisyys sille, että satunnaisesti valittu geenipari sisältää geenistä kaksi samaa alleeliä (versiota), jotka ovat molemmat peräisin samalta esivanhemmalta. Saman esivanhemman tietty alleeli on siis tullut koiralle sekä isän että emän kautta. Tällainen geenipari on homotsygoottinen ja identtinen. Ilman sukusiitosta suurin osa yksilöiden geenipareista on heterotsygoottisia, jolloin haitalliset, resessiiviset alleelit pysyvät vallitsevan, normaalin alleelin peittäminä. Tutkimuksissa on todettu sukusiitoksen haittavaikutusten alkavan näkyä eläimen sukusiitosasteen ylittäessä 10 %. Silloin todennäköisyys hedelmällisyyden ja elinvoiman heikkenemiseen kasvaa, ja nähdään esimerkiksi lisääntymisvaikeuksia, pentukuolleisuuden nousua, pentujen epämuodostumia, vastustuskyvyn heikkenemistä sekä tulehdusalttiutta. Ilmiötä kutsutaan sukusiitostaantumaksi. Jos sukusiitosaste kasvaa hitaasti monen sukupolven aikana, haitat ovat pienemmät

kuin nopeassa sukusiitoksessa eli lähisukulaisten yhdistämisessä (Kennelliitto¹).

4.1.2 Jalostuspohja

Jalostukseen on käytetty per sukupolvi keskimäärin 31 eri urosta ajanjaksolla 2004-2013 (ks. Taulukko 2 liitteenä). Käytettyjen urosten määrä oli suurempi viimeisimmällä 5-vuotisjaksolla kuin edellisellä 5-vuotisjaksolla, 33 vs. 29,6. Eri narttuja oli käytetty jalostukseen ajalla 2004-2013 keskimäärin 52, myös jalostukseen käytettyjen eri narttujen määrä oli suurempi viimeisimmällä 5-vuotisjaksolla, 54 vs. 49,6. Jalostukseen käytettyjen eri isien ja emien suhde sukupolvittain vaihtelee vuosina 2004-2013 0,5:stä 0,7:ään, jaksolla 2009-2013 jalostukseen käytettyjen eri isien suhden emiin oli lähes sama kuin edellisellä jaksolla (0,61 vs. 0,6).

Sukupolvittain on käytetty jalostukseen uroksista 5-18 % ja nartuista 11-42 % ajanjaksolla 2004-2013. Ihannetilanteessa jalostukseen käytetään puolet syntyvistä koirista, tai pentuekoko huomioiden se rodun osuus, joka saadaan jakamalla luku 2 rodun keskimääräisellä pentuekokoalla. Jos rodun pentuekoko on vaikkapa 5, jalostukseen tulisi käyttää 40 % rodun koirista (Kennelliitto²). Skoteilla tämä tarkoittaisi 59 % rodun koirista. Rekisteröintejä on viimeisimmällä 5-vuotisjaksolla ollut keskimäärin 60,4 ja jalostukseen on käytetty keskimäärin 28 koiraa, jolloin jalostukseen on käytetty 46 prosenttia rodun koirista. Kennelliiton suositukseen ei skottien osalta siis ihan päästä.

Tehollinen populaatio skotlanninterriereillä vaihtelee tarkastelujaksolla 47:stä 63:een. Tehollinen koko kertoo kuinka monen yksilön geeniversioita tietyssä rodussa tai kannassa on. Esimerkiksi lukema 50 tarkoittaa, että rodun perinnöllinen vaihtelu koostuu 50 eri koiran geeniversioista. Mitä pienempi tehollinen koko, sitä nopeammin rodun sisäinen sukulaisuus kasvaa, ja sukusiitoksen välttäminen vaikeutuu (Kennelliitto³). Tehollinen populaatio on kasvanut jaksolla 2009-2013 ollen keskimäärin 59 kun se ed. jaksolla oli keskimäärin 53. Tehollisen populaation osuus maksimista vaihtelee 39 %:sta 48:aan %:iin.

Viimeisten 10 vuoden aikana jalostukseen on käytetty eniten seuraavia 15 urosta (ks. taulukko 3). Eniten pentuja näistä 15 uroksesta on Brambling's Blue Princellä, 44 pentua 12 pentueesta. Seuraavaksi eniten pentuja on Raglan Ricardolla, 34 pentua 12 pentueesta ja Trademark De Champernounella 30 pentua seitsemästä pentueesta. Ashenberry Sparks Fly to Champernounella ja Sirkiss Sleight of Handilla on kummallakin 24 pentua, Ashenberry Sparks Fly to Champernounella 7 pentueesta ja Sirkiss Sleight of Handilla 6 pentueesta. 20 tai enemmän pentuja on myös Ayrzol Esquirella (22) ja Rolls-Royce de Campernounella (20). Eniten toisen polven jälkeläisiä on Raglan Ricardolla (67) ja Brambling's Blue Princellä (66). 17 urosta on tuottanut 50 % ajanjakson pennuista.

Nartuista viimeisten 10 vuoden aikana jalostukseen on käytetty eniten seuraavia 15 narttua (ks. taulukko 4). Eniten pentuja oli Grace Kelly Konzeptilla (19) kolmesta pentueesta. Raijaj Mozzarella oli 15 pentua kahdesta pentueesta. Toisessa polvessa eniten pentuja on Filisite Brash Amberly Cap-a-Piella (38), Grace Kelly Konzeptilla (30), Misting's Blackberryllä (22) ja Perhaps Summerinthecityllä (20).

1 <http://www.kennelliitto.fi/F1/jalostusjakasvatus/artikkelit/sukusiitos.htm>

2 <http://www.kennelliitto.fi/F1/jalostusjakasvatus/artikkelit/monimuotoisuus.htm>

3 http://www.kennelliitto.fi/F1/jalostusjakasvatus/artikkelit/tehollinen_populaatiokoko.htm

Jalostusurokset Uros	Tilastointiaikana			Toisessa polvessa		Yhteensä		
	Pentueita	Pentuja	%osuus	kumulat.%	Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja
TRADEMARK DE CHAMPERNOUNE	7	30 5,28%	5%		5	17	7	30
ASHENBERRY SPARKS FLY TO CHAMPERNOUNE	7	24 4,23%	10%		5	18	7	24
AYRZOL ESQUIRE	5	22 3,87%	13%		11	31	5	22
ROLLS-ROYCE DE CHAMPERNOUNE	4	20 3,52%	17%		6	17	4	20
SIRKISS SLEIGHT OF HAND	5	19 3,35%	20%		3	10	6	24
BERRYBREEZE DADDY COOL	5	19 3,35%	24%				5	19
AYRZOL HUFFLEPUFF	4	18 3,17%	27%		4	9	4	18
LUCKY STAR'S MR. MARLON	6	17 2,99%	30%		2	7	6	17
QUAINT O'MY JACQUOT	4	14 2,46%	32%		1	3	4	14
GILMOORE'S VICTOR HUGO	4	14 2,46%	35%		2	3	4	14
SIRKISS STERLING	5	14 2,46%	37%		6	14	5	14
RAGLAN RICARDO	5	13 2,29%	39%		18	67	12	34
ZITO VOM LANDSBERG	4	13 2,29%	42%		5	24	4	13
BRAMBLING'S BLUE PRINCE	5	12 2,11%	44%		23	66	12	44
CHAMPAGNE POUR TOUS DE CHAMPERNOUNE	3	12 2,11%	46%				5	15

Taulukko 3. Viimeisten 10 vuoden aikana (rekisteröintivuosi 2004-2013) jalostukseen runsaimmin käytetyt 15 urosta

Jalostusnartut

Narttu	Tilastointiaikana			Toisessa polvessa		Yhteensä	
	Pentueita	Pentuja	%osuus	Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja
RAJAJ MOZZARELLA	2	15 2,64%		2	4	2	15
GRACE KELLY KONCEPT	2	12 2,11%		5	30	3	19
BARTOS ULTRA VIOLET	2	12 2,11%		2	5	2	12
PERHAPS STEPPING STONE	2	12 2,11%		3	8	2	12
MISTING'S BLACKBERRY	3	11 1,94%		7	22	3	11
MARLAND ROCK CRYSTAL	2	11 1,94%		1	1	2	11
SEREIN MALMSEY	2	11 1,94%		5	9	2	11
PERHAPS SUMMERINTEHCITY	3	11 1,94%		7	20	3	11
MISTING'S XENA	2	10 1,76%		1	4	2	10
MARYGLEN WILDBRIER	2	10 1,76%		1	5	2	10
MARLAND UNISON	2	10 1,76%				2	10
FILISITE BRASH AMBERLY CAP-A-PIE PE	2	9 1,58%		12	38	3	11
FLIPPIX GLAM ROCK BABY	3	9 1,58%		3	10	3	9
QUAINT KISMET	2	9 1,58%		3	7	2	9
PERHAPS SEXCELLENCE	2	9 1,58%		1	2	2	9

Taulukko 4. Viimeisten 10 vuoden aikana (rekisteröintivuosi 2004-2013) jalostukseen runsaimmin käytetyt 15 narttua

Taulukossa 5 (liite) on eniten käytettyjen jalostusurosten ja -narttujen vanhemmat.

4.1.3 Rodun populaatiot muissa maissa

Maailmalla skotlanninterrieri on yksi tunnetuimmista ja suosituimmista terrieriroduista. Vuonna 2013 rekisteröitiin rodun kotimaassa Iso-Britanniassa 712 skottia, eli rekisteröinnit ovat vähentyneet vuodesta 2005 kolmanneksella (1121 kpl). Ruotsissa vuonna 2013 rekisteröitiin 49 skottia⁴, Tanskassa 89 skottia⁵ ja Norjassa vain kuusi skottia⁶. Virossa rekisteröitiin 13 skottia vuonna 2013. USA:ssa skotti oli vuonna 2013 rekisteröinneistä kaikista roduista sijalla 55⁷.

4 <http://www.skottefederationen.se/index.php/valpkoeop/registreringsstatistik> (16.11.2014)

5 http://www.dkk.dk/xdoc/120/Antal_registreringer_2013.pdf (17.11.2014)

6 http://web2.nkk.no/no/om_nkk/dette_gjor_nkk/statistikk/ (16.11.2014)

7 http://www.akc.org/reg/dogreg_stats.cfm (16.11.2014)

4.1.4 Yhteenveto populaation rakenteesta ja jalostuspohjasta

Skotlanninterrierien rekisteröintimäärien keskiarvo on pysytellyt viimeisen 10 vuoden aikana vähän yli 60 koiran. Vuosittaista vaihtelua esiintyy ja viisivuotisjaksolla 2009-2013 koiria rekisteröitiin hieman vähemmän kuin ed. jaksolla, mutta ero on niin pieni, että siitä ei voi vielä päätellä että rekisteröinnit olisivat laskussa.

Skotlanninterrieriharrastajat ovat tuoneet Suomeen sekä pentuja että käyttäneet ulkomaisia koiria jalostukseen. Ulkomailta tuotujen urosten osuus jalostukseen käytetyistä uroksista oli viisivuotisjaksolla 2009-2013 hieman pienempi kuin kotimaisten urosten (23 / 27). Edellisellä viisivuotisjaksolla tuontiuroksia käytettiin jalostukseen hieman enemmän kuin kotimaisia uroksia (24 / 22). Kotimaisten narttujen osuus jalostukseen käytetyistä nartuista oli noin 2/3 jalostukseen käytetyistä nartuista kaudella 2009-2013 ja kaudella 2004-2008 viidennes.

Uroksia ja narttuja on käytetty jalostukseen keskimäärin noin 3,5-vuotiaina, tässä ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia viimeisen kymmenen vuoden aikana. Skottien sukusiitosasteet ovat maltilliset, eri vuosien keskiarvo vaihtelee yhdestä prosentista 3,5:een prosenttiin. Yksittäisten pentueiden sukusiitosaste vaihtelee 0:sta kahdeksaan prosenttiin vuosina 2011-2013. Tehollinen populaatio on kasvanut jaksolla 2009-2013 ollen keskimäärin 59 kun se ed. viisivuotisjaksolla oli keskimäärin 53. Tehollisen populaation osuus maksimista vaihtelee 39 %:sta 48:aan %:iin. Isät/emät -suhdeluku on lähes sama kahtena viimeisenä viisivuotiskautena (vuosina 2009-2013 ka. 0,61 vs. 0,60 vuosina 2004-2008), mikä tarkoittaa sitä että käytettyjen narttujen määrä suhteessa käytettyjen urosten määrään on pysynyt lähes samana.

4.2 Luonne ja käyttäytyminen

Skotlanninterrieri rakastaa kävelylenkkejä sekä tutkimusretkiä maastossa, mistä voi helposti huomata, että rodun alkuperäinen käyttötarkoitus oli metsästys. Tämän päivän skotti on kuitenkin seura- ja perhekoira. Se sopeutuu niin maalle kuin kaupunkiin. Kotioloissa se on yleensä rauhallinen, mutta ulkona sen temperamentti pääsee valloilleen. Mutta yhtäläillä skotti viihtyy vaikka olohuoneen sohvalla ja ennen kaikkea perheensä seurassa, jolle se on uskollinen. Nämä ominaisuudet tekevätkin skotista erinomaisen seurakoiran.

Skotlanninterrieri on luonteeltaan omanarvontuntoinen, rohkea ja itsenäinen, ehkä hieman pidättyväinen vieraita kohtaan, mutta se ei saa olla arka eikä vihainen. Siitä löytyy myös temperamenttia ja sopivasti terävyyttä sekä ripaus sporttisuutta ja paljon voimaa pienessä koossa. Tie tämän pienen, suuren koiran rakkautta ja lojaalisuutta täynnä olevaan sydämeen löytyy oikeudenmukaisesta kohtelusta ja rakkaudesta. 1930-luvulta tähän päivään ovat skotit tulleet huomattavasti sosiaalisemmiksi ja yleinen käsitys on että tämän päivän skotti on ystävällisempi, avoimempi ja vilkkaampi. Voi esimerkiksi verrata urosten näyttelykehää joitakin vuosikymmeniä sitten 2000-lukuun, ja todeta tunnelman nykyään olevan huomattavasti vähemmän sähköinen. Skotilla on kuitenkin vieläkin voimakas oma tahto, mikä sen älyn kanssa yhdistettynä voi aiheuttaa vallankaappausyrityksiä, jolloin skotti haastaa omistajan auktoriteetin. Skottipentua tulee kasvattaa määrätietoisesti ja toivottua käyttäytymistä vahvistamalla. Mikään erityisen hankala kasvatettava se ei kuitenkaan ole. Skotin humoristinen ja samalla uljas sekä urhea olemus, joka muistuttaa vanhaa ryhdikästä sotilasta ja herrasmiestä ovatkin taanneet skotille vankan ihailijajoukon. Useimmat, jotka rotuun lähemmin tutustuvat, tulevat olemaan sille uskollisia.

Skotlanninterriereiden vihainen maine on peräisin 1930-luvulta, jolloin rotu saavutti asemansa muotikoirana ja pentujen kysyntä oli suurta. Tällöin luonteeseen ei kiinnitetty kovinkaan suurta huomiota. Nytemmin skottien luonne on selvästi parantunut. Kasvattajien ja omistajien kokemuksen mukaan skotit ovat nykyään luokseen päästäviä ja ystävällisiä. Näyttelykehissä esiintyy ajoittain, tänä päivänä enää hyvin harvoin, luoksepäästämättömiä skotteja. Viimeisen viiden vuoden aikana (2010-2014) yksi skotti on saanut näyttelyissä HYL/hylätyn arvostelun, mutta ei luonteesta johtuvasta syystä.

Kasvattajien tulee kiinnittää edelleen huomiota siitoskoiriensa luonteisiin. Selvästi aggressiivisia tai arkoja koiria ei saa käyttää jalostukseen, jotta skotti säilyy yhteiskuntakelpoisena seurakoirana.

4.2.1 Skotlanninterrierin rotumääritelmän maininnat skottien luonteesta

Skotlanninterrierin rotumääritelmä kuvaa skottien luonnetta näin:

KÄYTTÄYTYMINEN / LUONNE: Luotettava ja uskollinen. Omanarvontuntoinen ja itsenäinen, pidättyväinen, mutta peloton ja erittäin älykäs. Rohkea, mutta ei koskaan aggressiivinen.⁸

4.2.2. Skottien käyttäytyminen päivittäistilanteissa - luonnekyselyn tulokset 2012

Rodulle ei ole olemassa mitään erityistä luonnetestiä tai koetta. Nykyisin käytössä oleva virallinen luonnetesti soveltuu myös seurakoiraroduille, mutta se ei ole saavuttanut suosiota skottiharrastajien keskuudessa. Ehkä on arveltu, ettei skotin kaltainen äärimmäisen itsenäinen, itsepäinen ja omanarvontunteva terrieri toimi hyvin testitilanteessa. Vuosina 2009-2013 neljä skottia on käynyt luonnetestissä. MH-luonnekuvauksessa ei vielä (vuoteen 2013 mennessä) ole käynyt yhtään skottia. Kerho kannustaa omistajia viemään koiriaan testeihin/kuvauksiin.

Vuonna 2012 toteutetussa terveyskyselyssä kartoitettiin myös skottien luonnetta kohdassa 4. Luonne. Kyselyssä pyydettiin valitsemaan seuraavista vaihtoehdoista omaa koiraa parhaiten kuvaavat adjektiivit:

- 4.1 Koira on kiltti ja ystävällinen oman perheen jäsenille: Aina/ Usein/ Joskus/ Ei koskaan
- 4.2 Murisee oman perheen jäsenille: Aina/ Usein/ Joskus/ Ei koskaan
- 4.3 Puree oman perheen jäseniä: Aina/ Usein/ Joskus/ Ei koskaan
- 4.4 Suhtautuu avoimesti ja ystävällisesti vieraisiin ihmisiin: Aina/ Usein/ Joskus/ Ei koskaan
- 4.5 Suhtautuu pidättyväisesti, mutta ystävällisesti vieraisiin ihmisiin: Aina/ Usein/ Joskus/ Ei koskaan
- 4.6 On aggressiivinen vieraille ihmisille: Aina/ Usein/ Joskus/ Ei koskaan
- 4.7 Suhtautuu ystävällisesti kaikkiin koiriin: Aina/ Usein/ Joskus/ Ei koskaan
- 4.8 On aggressiivinen omaa sukupuoltaan oleville koirille: Aina/ Usein/ Joskus/ Ei koskaan
- 4.9 On aggressiivinen kaikille koirille sukupuoleen katsomatta: Aina/ Usein/ Joskus/ Ei koskaan
- 4.10 Koira on mielestäsi
Rohkea-Arka-Vilkas-Valpas-Rauhallinen-Laiska-Herkkähaukkuinen-Itsepäinen-Kova-Pehmeä-Sosiaalinen-Leikkisä-'Älykäs'
- 4.11 Onko koira mielestäsi EPÄNORMAALIN
Aggressiivinen-Arka-Apaattinen-Ylivilkas
- 4.12 Pelkääkö koira kovia ääniä, ukkosta, ilotulitusta, tms.? Kyllä/ Ei
- 4.13 Kuvaile omin sanoin koiran luonnetta

Vastauksista muodostui kuva siitä, minkälainen nykypäivän skotti on, suluissa olevat luvut ovat vuoden 2006 kyselyn tulokset:

Koirat ovat useimmiten sosiaalisia 66 %/ 98 (53 %/ 121), rohkeita 61 % (71 %), älykkäitä 77 % (92 %). 16 % (22 %) älykkäiksi luokitelluista koirista ei osoittanut erityistä rohkeutta. Ilmeisesti siis skotti ajattelee ennen kuin toimii. Skotti on edelleenkin itsepäinen, suorastaan jääräpäinen 70 % (65 %). Muutama koira oli herkkähaukkuinen 13 % (10 %) ja osa oli paukkuarkoja 23 % (24 %) tai muuten väistäviä 12 % (10 %). Kyselyn vastauksista ei selvinnyt, millaisissa tilanteissa paukkuarkuutta esiintyi (esim. pelkäsikö koira vuodenvaihteen ilotulitteita vai ilmenikö muuta ääniarkuutta). Seuraavassa terveyskyselyssä kysymystä tarkennetaan. Vain yhdessä vastauksessa koira luokiteltiin selvästi araksi. Myös sellaiset koirat, jotka saivat yleismaininnan ”kiltti”, olivat jopa pureet 4/98 (11/121). Kyselyistä ei selvinnyt, minkälaisissa tilanteissa näin oli tapahtunut. Kaiken kaikkiaan kyselyn vastausten perusteella voidaan todeta suuntauksen olevan kuitenkin hyvä: koirista on tullut edelliseen kyselyyn verrattuna

⁸ <http://www.kennelliitto.fi/NR/rdonlyres/D2340342-C096-4E25-AB21-321DB2342556/0/skotlanninterrieri519.pdf>

sosiaalisempia ja hyvin nyky-yhteiskuntaan soveltuvia perhekoiria. Omistajat kuvaavat koiria sanoilla ”mainio pakkaus”, ”ihana”, ”vitsikäs”, ”iloinen velikulta”, ”täydellinen”, ”hellyydenkipeä”.

4.3. Terveys ja lisääntyminen

4.3.1 PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet

Skotlanninterrieri ei kuulu PEVISA (Perinnöllisten vikojen ja sairauksien vastustaminen)-ohjelman rotuihin.

4.3.2 Muut rodulla todetut merkittävät sairaudet

Vuonna 2012 Skotlanninterrierikerho r.y.:n internetsivuilla julkaistiin uusi terveystarkastus, johon vastauksia on tullut 99 kpl. Suurin osa materiaalista tuli yksittäisiltä skotin omistajilta, kasvattajien vastauksia oli alle 10 kpl. Terveystarkastuksen perusteella skotlanninterrieri on melko terve rotu. Joitain ongelmia esiintyy ja niihin tulisi kiinnittää huomiota jalostusvalintoja tehtäessä.

4.3.2.1. Luusto ja purenta

Yleistä

Skotlanninterrieri kuuluu ns. kondrodystrofiin rotuihin. Rodun luusto on muutoin normaali, mutta raajojen pitkät luut ovat lyhytkasvuiset. Pentuajan luiden kasvuun liittyviä ongelmia, kuten ontumista tai nivelrikkoa ei terveystarkastuksessa 2012 ilmennyt.

Häntämutkat

Tällä luuston perinnöllisellä vialla tarkoitetaan koiran hännässä ilmeneviä nikamamuutoksia, jotka tuntuvat mutkina tai joskus kulmina hännän nikamaväleissä tai häntänikamissa. Vian on todettu periytyvän autosomaalisen resessiivisen geenin (ei-sukukromosomeihin liittyvä väistynä perinnöllisyys) välityksellä. Skoteilla ei esiinny ns. luonnontöpögeeniä. Todelliset häntämutkat pystytään tarvittaessa yleensä varmentamaan jo kasvuaikana röntgentutkimuksella. Häntämutka ei vaikeuta koiran normaalia elämää ellei siihen liity muita selkä- ja tukirankamuutoksia, joita skoteilla ei ole todettu olevan.

Patellaluksaatio

Patellaluksaatiossa polvilumpio siirtyy normaalilta paikaltaan reisiluun nivelharjanteiden välisestä telaurasta polven etupuolelta jommallekummalle puolelle, joko raajan sisä-(mediaali) tai ulko-(lateraali) puolelle.

Polvitarkastuksessa 0 on terve (kliinisesti terve) ja 1-4 patellaluksaation eri asteita, joista 1. aste on lievin ja 4. aste vakavin. Lievimmissä tapauksissa koira on enimmäkseen oireeton. Sillä saattaa esiintyä hetkittäistä ontumista tai epäpuhdasta liikkumista ja pomppimista kolmella jalalla. Vakavammassa asteessa liikkuminen voi olla hankalaa vioittuneella jalalla ja vika voi olla kivulias. Tällöin koira pitää jalkaansa mielellään koukussa. Patellaluksaatio voidaan usein korjata leikkauksella.

SKL:n virallisia polvilumpiotarkastuksia on tehty vuosina 2009-2013 59 skotille, joista 58 oli kliinisesti terveitä. Yhdellä skotilla oli toisessa polvessaan polvilumpioluksaation, mediaalisen, aste 1. (Lähde: Koiranet). Periytyvyyteen vaikuttaa todennäköisesti useampia kuin yksi resessiivinen geenipari.

Polvitutkimukset ovat rodussa olleet vapaaehtoisia. Tilastollisesti tutkittujen koirien määrä on ollut riittämätön, jotta patellaluksaatio-tilanteesta voitaisiin vetää lopullisia johtopäätöksiä. **Polvitutkimuksia suositellaan jatkettavan etenkin jalostukseen käytettävälle koirille.**

Legg-Calve-Perthes

Legg-Calve-Perthes on perinnöllinen sairaus, jossa reisiluun päähän muodostuu verenkierron häiriön seurauksena kuolio. Yhdellä koiralla on todettu ko. sairaus vuoden 2012 terveystarkastuksessa (1/99).

Lonkka- ja kyynärniveldysplasia

Lonkkanivelen kasvuhäiriö eli ”lonkkavika”, (engl. hip dysplasia, HD) on koirien yleisin luuston ja nivelten kasvuhäiriö. Se voidaan määrittellä perinnölliseksi lonkkanivelen löysyydeksi. Lonkat ovat syntymähetkellä silmämääräisesti normaali, mutta muutokset alkavat jo pennun ensimmäisten elinviikkojen aikana. Lonkkanivelen kasvuhäiriötä tavataan lähes kaikilla roduilla, mutta yleisintä se on suurilla ja jättiroduilla.

Vika jaetaan eri vaikeusasteisiin: A = ei muutoksia, B = lähes normaali / rajatapaus, C = lievä, D = kohtalainen (keskivaikea) ja E = vaikea. Lonkkavian vastustamisohjelma perustuu useimmilla roduilla lonkkien röntgenkuvaukseen. Lonkkanivelen kasvuhäiriön periytyvyys on kohtuullinen. Ilmiasuunkin perustuvan jalostusvalinnan pitäisi johtaa tuloksiin, jos valinta on systemaattista eikä lonkkavikaisia koiria käytetä.⁹

Myös kyynärnivelistä esiintyy monilla roduilla eriasteisia dysplastisia muutoksia. Lyhytraajaisella, mutta muutoin normaaliluustoisella koiralla, kuten skotlanninterrierillä, etuosaan kohdistuu poikkeuksellisen suuri rasitus. Etuosan hyvään anatomiaan tulee kiinnittää huomiota.

Kyynärnivelen kasvuhäiriö (engl. elbow dysplasia, ED) on yleisin isojen ja jättikokoisten koirien etujalan nivelkivun ja ontumisen aiheuttaja. Kyynärnivelen kasvuhäiriön eri muotoja ovat varislisäkkeen (processus coronoideus) sisemmän osan sairaus, olkaluun nivelnastan (condylus humeralis) sisemmän osan osteokondroosi ja kiinnittymätön kyynärpään uloke (processus anconaeus). Kyynärnivelen inkongruenssia (nivelpintojen epäyhdenmukaisuutta) pidetään tärkeänä syynä kaikkiin edellä mainittuihin kasvuhäiriöihin ja myös se lasketaan kyynärnivelen kasvuhäiriöksi.¹⁰

Kyynärnivelet on tutkittu vain kahdelta skotilta vuosina 2009-2013 ja molemmilla ne olivat terveet. Sen perusteella, että rotuominaisuuksiin kuuluva raajojen luiden lyhytkasvuisuus ei näytä aiheuttavan esim. ontumista, voitaneen todeta, että kyynärniveldysplasiat eivät liene rodussa yleisiä, vaikka tutkimustuloksia ei olekaan käytettävissä. Vuoden 2012 terveystarkastuksessa yhdellä skotilla oli todettu molempien etujalkojen kyynärnivelen inkongruenssi. Vuosina 2009-2013 lonkkanivelet tutkittiin kolmelta (3) koiralta ja tulokset olivat A/A, B/B ja D/D. (Lähde: KoiraNet) **Lonkkaniveldysplasian osalta jalostustoimikunta ehdottaa, että koiria kuvattaisiin nykyistä enemmän, jotta saataisiin tietoa siitä, esiintyykö rodussa ongelmaa.**

Purenta ja hampaat

Skotlanninterrierin hyväksytyt purenta on täydellinen leikkaava saksipurenta. Skoteilla esiintyy välihammaspuutoksia (8 % terveystarkastuksessa 2012). Ne eivät haittaa koiraa, mutta hammaspuutokset koirilla ovat lähes aina perinnöllisiä. Pysyvien kulmahampaiden virheasennoissa, joissa kulmahampaat painavat kitalakeen, saatetaan joutua poistamaan kulmahammas/ kulmahampaat kokonaan tai katkaisemaan kivun estämiseksi. **Liian kapeita alaleukoja tulee välttää jalostuksessa, sillä riskinä ovat kulmahampaiden virheasennot.**

Purentavirheet skoteilla eivät ole kovin yleisiä, vuoden 2012 kyselyssä niitä ilmeni seitsemällä (7/99) koiralla ja ne olivat: kaksi tasapurentaa, kaksi yläpurentaa, yksi alapurenta ja kaksi nimeämätöntä purentavirhettä.

9 <http://www.kennelliitto.fi/lonkkanivelen-kasvuhairio>

10 <http://www.kennelliitto.fi/kyynarnivelen-kasvuhairiot>

4.3.2.2 Sisäelimet

Maksa

Krooninen hepatiitti (CAH) on yhteisnimitys lukuisille maksan sairauksille, joissa maksakudos rappeutuu ja tuhoutuu. Tauti etenee usein hitaasti, mutta vääjäämättä johtaa maksakudoksen tuhoutumiseen. Erilaiset virukset ja bakteeri-infektiot sekä elimistölle haitalliset yhdisteet (rauta, kupari yms.) aiheuttavat mahdollisesti maksan toiminnan häiriöitä. Laboratoriossa suoritettussa verikokeessa mm. seerumin ALAT- ja AFOS-arvo ovat saattaneet kohota, ainakin alkuvaiheessa, mutta lopullinen diagnoosi pystytään toteamaan vain kudoksenäytteen avulla (biopsia) tai ruumiinavauksessa. Maksasairaavat koirat alkavat oirehtia juomalla poikkeavan runsaasti, virtsan erityis lisääntyy, koiralla esiintyy ruokahaluttomuutta, laihtumista, oksentelua, ripulia, keltaisuutta limakalvoilla, nesteen kertymistä vatsaonteloon ja siten turvotusta. Yleensä aluksi myös maksa turpoaa, jonka jälkeen se pienenee ja muuttuu kirroottiseksi (kovettuu).

Skoteilla kroonista hepatiittia ilmenee jonkin verran (2/101). Hoitona on maksaan kohdistuvan rasituksen välttäminen maksan toimintaa tukevalla ruokavaliolla ja lääkityksellä. Terveyskyselyssä 2012 maksasairauksia kaiken kaikkiaan ilmoitettiin olevan 7 (101:stä vastanneesta). Skottien kroonisen hepatiitin periytyvyys on epäselvä. Kuitenkin monilla roduilla vaiva on osoittautunut selvästi yleensä autosomaalisesti resessiivisesti periytyväksi. **Hepatiittia sairastavaa koiraa ei saa käyttää siitokseen. Koska sairaus todetaan usein vasta myöhemmällä iällä, jolloin koiraa on mahdollisesti jo ehditty käyttää jalostukseen, suositellaan, että hepatiittikoirien jälkeläisiä tarkkailtaisiin ja maksatutkimuksia tehtäisiin tarpeen mukaan.**

Sydänsairaudet

Vain yhdellä terveystarkastukseen vastanneella (1/98) ilmoitettiin olevan sydämen vajaatoimintaa.

Virtsatiet, munuaiset ja haima

Munuaiset (ja virtsatiet) ja haima ovat koiran jokapäiväiselle elämälle välttämättömät elimet. Virtsakivi on kiveä muistuttava mineraalikeräytymä virtsateissä tai -rakossa. Virtsakiviä on todettu terveystarkastuksessa (2012) 8 (8/99) skotilla: kahdella (2) ei kivien laatua ilmoitettu, kahdella (2) oli kaliumoksalatiteita ja neljällä (4) struviittikiteitä. Tyypillisiä oireita ovat verivirtsaisuus, virtsaamisvaikeudet tai pidätyskyvyttömyys. Virtsakivet ja -kiteet aiheuttavat kipua koiralle. Hoitovaihtoehtoja on kaksi; leikkaus tai liuotus erityisdieteillä. Kahdessa (2) terveystarkastuksen vastauksessa todettiin munuaisten toimintahäiriöitä: vajaatoiminta ja akuutti toimintahäiriö. Terveystarkastuksen (2012) mukaan yhtään diabetesta tai muita haiman sairauksia ei tavattu.

Kasvaimet

Virtsarakonsyöpä eli Transitional Cell Carcinoma on vaarallinen virtsarakon kasvain, joka useasti aiheuttaa osittaisen tai totaalisen virtsateiden tukkeutumisen. Verinen virtsa tai pinnistely virtsatessa on tyypillisiä oireita. Sitä tavataan useammin nartuilla kuin uroksilla ja vanhemmalla iällä. Hoitona on leikkaus; kasvaimen ja osittainen virtsarakon poisto, joskin ennuste on yleensä melko huono. Sairauden periytyvyydestä tai alttiudesta ei ole tietoa, mutta Cambridgen yliopiston ylläpitämässä tietokannassa koirien perinnöllisistä sairauksista¹¹ sairaus mainitaan skotlanninterriereitten kohdalla. Yhdellä terveystarkastukseen (1/99 2012) vastanneista oli epäilty virtsarakon syöpä: ultraäänitutkimuksella oli todettu kasvainmassaa virtsarakossa.

11 <http://server.vet.cam.ac.uk/FMPro>

Terveyskyselyyn (2012) vastanneista 6 (6/99) koiralla ilmoitettiin olevan yksittäisiä kasvaimia: kielessä, kiveksessä, histiosytooma korvassa, maksakasvain, virtsarakossa kasvainmassaa, rasvakasvain.

Viidellä koiralla (5/98) ilmoitettiin todetun lisämunuaisen kuorikerroksen hypertrofiasta (liikakasvusta) johtuva ns. Cushingin tauti. Tätä ei luokitella kuitenkaan kasvaimeksi. Cushingin tautia esiintyy myös ulkomaisissa terveystutkimuksissa. Tilannetta seurataan terveystarkastuksissa.

4.3.2.3 Tulehdussairaudet ja ihottumat

Skotlanninterriereillä tavataan jonkin verran jaksottaista tai jatkuvaa lääkehoitoakin vaativaa ihottumaa. Ajoittaisista iho-ongelmista kärsi vuoden 2012 kyselyn mukaan 7 koiraa (7/99), jatkuva ongelma oli kahdella koiralla (2/99). Joillakin skoteilla on ruoka-aineyleherkkyyttä esimerkiksi vehnälle, mikä ilmenee suolistovaivoina tai ihon kutinana. Kahdella koiralla (2/99) iho-oireiden ilmoitettiin johtuvan muusta syystä: sikaripunkista ja kilpirauhasen vajaatoiminnasta. Allergian aiheuttamia iho-ongelmia ilmoitettiin olevan 7 (7/99) koiralla. Koiralle kutina on kiusallista, pahimmillaan jopa kivuliasta ja teettää omistajalle monesti ylimääräistä työtä. Atopiaa ilmoitettiin olevan yhdellä (1) koiralla. **Yliherkiksi tai allergisiksi todettuja skotteja ei saa käyttää jalostukseen.**

4.3.2.4 Silmäsairaudet

Virallisia silmätarkastuksia (lähde: KoiraNet) on skoteille tehty vuosina 2009-2013 76 kpl. Lieviä perinnöllisiä silmäsairauksia todettiin seitsemällä (7) koiralla: yksi (1) RD-multifokaali, yksi (1) PHTVL/PHPV, kolme (3) PPM iris-iris:tä ja kaksi (2) Distichiasista I. ylimääräisiä ripsiä. Lisäksi yhdellä (1) koiralla todettiin sekä PPM iris-iris että PPM iris-linssi. PPM (persistent pupillary membranes) ovat synnynnäisiä sikiöaikaisten verisuonten ja kalvojen jäänteitä iiriksessä eli värikalvossa. Vakavimmat asteet, joissa jäänteet kiinnittyvät linssin etupinnalle ja/tai sarveiskalvon sisäpinnalle, voivat vaikuttaa näkökykyyn. Epäillään perinnölliseksi, synnynnäiseksi muutokseksi joillakin roduilla.¹² Vuosien 2009-2013 aikana jalostukseen käytettyjä koiria on tutkittu varsin vähän suhteessa pentueitten määrään, joka oli 83 kpl.

Koska perinnölliset silmäsairaudet kuuluvat yleisesti vastustettaviin ongelmiin ja niihin liittyy usein periytyvä alttius, Skotlanninterrierikerhon jalostustoimikunta suosittelee edelleen virallista silmätarkastuslausuntoa jalostukseen käytettävälle koirille. Vakavia perinnöllisiä silmäsairauksia sairastavia yksilöitä ei tule käyttää jalostukseen.

4.3.2.5 Hermostolliset sairaudet

Skottikramppi

Skottikramppi on perinnöllinen hermojärjestelmän häiriö, jonka oireina ovat ohimenevät lihaskramppit. Skottikramppia sairastava yksilö on suurimman osan elämästään oireeton. Kiihtyminen, ilo tai pelko edesauttaa kohtausten puhkeamista. Toisin kuin klassisessa epilepsiassa koira on tajuissaan kohtausten ajan. Kramppi laukeaa itsestään ja oireet häviävät. Sairauden syy on keskushermoston hermoradoissa, jotka säätelevät lihasten liikkeitä. Normaali ärsytys sairaan koiran lihaksiin saa aikaan liiallisen lihassupistuksen

¹² <http://www.kennelliitto.fi/yleisimmat-perinnolliset-silmasairaudet> (17.11.2014)

(krampin). Oireet voivat ilmetä jo 6-8 viikon iässä. Sairaus on pysyvä eikä yleensä pahene iän myötä ja lääkehoidolla on mahdollista lieventää oireita. Sairaus periytyy autosomaalisesti resessiivisesti. Aikaisemmin skottikramppi on ollut yleisempää suomalaisessakin populaatiossa. Taudin kantajia on populaatiossa Suomessakin (lähde: Terveyskysely 2006). Vuoden 2012 terveystarkastuksessa ei ollut yhtään skottikramppia sairastavaa koiraa.

Skottikramppia sairastavaa koiraa ei saa käyttää jalostukseen.

4.3.3 Yleisimmät kuolinsyyt

Koiranetissä (18.11.2014) on tilastoituna 66 skotlanninterrierin kuolinsyyt vuosina 2009-2013. Sen mukaan yleisimmät kuolinsyyt ovat:

- vanhuus (luonnollinen tai lopetus), 13 kpl, keskimääräinen elinikä 11 vuotta 11 kuukautta
- kasvainsairaudet, syöpä, 13 kpl, keskimääräinen elinikä 9 vuotta 5 kuukautta
- kuolinsyytä ei ole ilmoitettu, 10 kpl, keskimääräinen elinikä 9 vuotta 10 kuukautta
- maksan ja ruoansulatuskanavan sairaus, 9 kpl, keskimääräinen elinikä 9 vuotta 9 kuukautta
- virtsatie- ja lisääntymiselinten sairaus, 4 kpl, keskimääräinen elinikä 10 vuotta 1 kuukausi
- lopetus ilman sairauden diagnosointia, 3 kpl, keskimääräinen elinikä 9 vuotta 10 kuukautta
- tapaturma tai liikennevahinko, 3 kpl, keskimääräinen elinikä 6 vuotta 1 kuukausi
- immunologinen sairaus, 2 kpl, keskimääräinen elinikä 9 vuotta 1 kuukausi
- kuollut ilman sairauden diagnosointia, 2 kpl, keskimääräinen elinikä 16 vuotta 1 kuukausi
- luusto- ja nivelsairaus, 2 kpl, keskimääräinen elinikä 7 vuotta 7 kuukautta
- sisäeritysrauhasten sairaus, 2 kpl, keskimääräinen elinikä 7 vuotta 9 kuukautta
- kadonnut, 1 kpl, keskimääräinen elinikä 0 vuotta 11 kuukautta
- sydänsairaus, 1 kpl, keskimääräinen elinikä 11 vuotta 7 kuukautta
- muu sairaus, jota ei ole listalla, 1 kpl, keskimääräinen elinikä 4 vuotta 1 kuukausi

Keskimääräinen elinikä, kaikki yhteensä, 9 vuotta 10 kuukautta.

Tilasto perustuu koirien omistajien tekemiin ilmoitukseen Koiranetin Omakoirassa.

4.3.4 Lisääntyminen

Astutukset

Luonnolliset astutukset voivat olla koirilla hankalia johtuen rakenteesta, urosten ja/tai narttujen tottumattomuudesta ja/tai urosten/narttujen haluttomuudesta tai virheellisestä astutusajankohdasta. Skottiurosten siitoshalukkuus on kuitenkin säilynyt hyvänä ja huolimatta lyhyestä selän pituudesta, on uroksilla hyvä astumiskyky. Urokset, joiden sperma on tutkittu, siittiötiheys ja -liikkuvuus ovat olleet erinomaisia.

Rodussa pitää edelleen suosia luonnollisia astutuksia ja kiinnittää huomiota sekä urosten että narttujen siitoshalukkuuteen. Koirien rakenne tulisi olla sellainen, että urokset kykenevät luonnollisesti astumaan.

Dystokiat I. synnytysvaikeudet

Dystokia tarkoittaa sitä, että normaali penikointi on pitkittynyt, vaikea tai ei onnistu. Syyt voivat olla nartussa: liian ahdas lantio (synnynnäinen tai trauman seurauksena), ahtaat synnytystiet, kohdunkaula,

emätin, emätinaukko (syynä joko arpimuodostelmat, epämuodostumat, kasvaimet), pehmytosavastus tai liian heikot synnytyspoltot.

Synnytyspolttojen heikkous voi johtua nartun hormonitoiminnan puutteesta (primaarinen) tai kohtu on veltto tai kouristunut pennun ympärille. Polttoheikkous voi olla totaalista, tai osittaista: nartulla ei ole polttoja ollenkaan tai narttu synnyttää muutaman pennun, mutta sitten poltot loppuvat. Primaarinen polttoheikkous on perinnöllistä. Polttoheikkouden syynä voi olla myös suuri pentue, jolloin kohtu on venynyt niin äärimmilleen, ettei se enää pysty supistumaan, tai kohdussa on vain yksi pentu, joka ei stimuloi kohtua tarpeeksi synnytyksen käynnistämiseen tai itse kohdunseinämä on toimimaton kohtulihakiston sairauden vuoksi. Pennuista aiheutuvia syitä ovat epämuodostumat, liian suuret pennut, asentovirheet tai suuripäisyys.

Pentujen suuri syntymäpaino on osoittautunut yhdeksi suurimmista ongelmista synnytyksissä.

(Lähde: kasvattajapäivä 7.4.2013.) Edellä kuvatuista syistä skoteilla keisarileikkauksiin joudutaan turvautumaan noin puolessa synnytyksistä, mikä on varsin suuri määrä. (Lähde: vuoden 2006 terveystarkastus.) Vuoden 2012 terveystarkastuksessa 39 vastaajaa vastasi kysymykseen synnytysongelmista ja näistä 14 ilmoitti, että heidän nartuillaan oli ollut synnytysongelmia. Seuraavia syitä synnytysongelmiin ilmoitettiin: useita mainintoja totaalista tai osittaisesta polttoheikkoudesta, 2 pentua yhtäaikaan synnytyskanavassa, pentu juuttui synnytyskanavaan, omaehtoinen keisarinleikkaus, suuri pentu. Sama tilanne on rodun kotimaassa Iso-Britanniassa, jossa 60 % pentueista syntyi keisarinleikkauksella.¹³

Skotlanninterrierikerhon jalostustoimikunta suosittaa, että kahdesti keisarileikattua narttua ei enää käytettäisi siitokseen. Primaarisista syistä esiintyvään polttoheikkouteen liittyy usein periytyvä alttius, joten tällaisia narttuja ei saa käyttää jalostukseen. Normaalisti synnyttäviä narttulinjoja pyritään suosimaan jalostusyksilöiden valinnassa, kuitenkin ottaen huomioon geneettisen monimuotoisuuden säilyminen. Koirien ulkomuotovaatimukset, mm. suuripäisyys ja liioiteltu rungon lyhyys/raskaus ovat omiaan lisäämään normaaliin lisääntymiseen liittyviä ongelmia.

Muut sukuelinten sairaudet

Terveystarkastuksen 2012 mukaan 17 nartulta oli kohtu poistettu. Kohtutulehdusten lisäksi poistoihin oli monia, ei-terveydellisiäkin syitä. Lievää tai kohtalaista valeraskautta oli ollut n. 1/3:lla nartuista. Kastroinnin syyksi uroksilla ilmoitettiin suurentunut eturauhanen, kiveskasvain, paiseet, virtsakivet ja ei-toivottu käyttäytyminen. Vuoden 2012 terveystarkastuksen mukaan yhdelläkään uroksella ei ollut laskeutumattomia kiveksiä, yhtä tai molempia. Tämän perusteella perinnöllinen ns. piilokiveksisyys ei ole ongelma rodussa. **Piilokiveksistä urosta ei saa käyttää siitokseen.**

4.3.5 Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat anatomiset piirteet

Skotlanninterrieri kuuluu ns. kondrodystrofiin rotuihin. Koiran korkeuden ja pituuden mittasuhte ei saa olla liioiteltu. Suuripäisyys saattaa aiheuttaa synnytysongelmia.

4.3.6 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ongelmista terveydessä ja lisääntymisessä

Skotlanninterrierien keskeinen ongelma terveydessä ja lisääntymisessä on suuri keisarinleikkausten määrä. Synnytysongelmiin on monia syitä ja skottien osalta tutkimusta on tehty vain vähän. Ruotsissa skotlanninterrierien synnytysongelmia on tutkittu vuonna 1999¹⁴. Tässä tutkimuksessa todettiin, että lantion

¹³ Evans, K. M. and Adams, V. J. (2010), Proportion of litters of purebred dogs born by caesarean section. *Journal of Small Animal Practice*, 51: 113–118. doi: 10.1111/j.1748-5827.2009.00902.x

¹⁴ Eneroth, A., Linde-Forsberg, C., Uhlhorn, M. and Hall, M. (1999), Radiographic pelvimetry for assessment of dystocia in bitches: a clinical study in two terrier breeds. *Journal of Small Animal Practice*, 40: 257–264.

aukon muodolla ja koolla on merkitystä synnytysvaikeuksiin. Itsesyntyviä narttulinjoja ja pitkäikäisiä sukua tulee suosia mahdollisuuksien mukaan. **Pentujen syntymäpainoja aletaan tilastoida, jotta synnytysongelmiin löydettäisiin ratkaisuja.**

Polvien ja silmien osalta jalostustoimikunta suosittelee etenkin jalostukseen käytettävien koirien tutkimista, jotta jatkossakin välttytään vakavilta polvi- ja silmänsairauksilta. Lonkkaniveldysplasiasta skoteilla on toivottavaa saada nykyistä enemmän tutkimustuloksia. Kapeita alaleukoja tulee välttää jalostuksessa.

Hepatiittikoiraa, allergista tai yliherkäksi todettua koiraa ei saa käyttää jalostukseen. Cushingin-taudin esiintyminen skoteilla seurataan terveystarkkailun avulla. Skottikramppia sairastavaa koiraa ei saa käyttää jalostukseen.

Skotlanninterrierille on tehty USA:ssa terveystarkkailu Scottish Terrier Club of American toimesta vuonna 1995 ja 2005. Siinä kartoitettiin skoteilla esiintyvät geneettiset sairaudet, niiden periytyminen, esiintymistiheys ja arvioitu kantajatiheys. Ko. tutkimuksen mukaan skoteilla on onneksi todettu vain muutama geneettinen sairaus. STCA listasi vuoden 2005 kyselyn tulosten perusteella yleisimmiksi geneettisiksi terveystarkkailuun skoteilla¹⁵:

- hypotyreooidismi (kilpirauhasen vajaatoiminta; primaari tai sekundaarinen)
- skottikramppi
- epilepsia
- PPM
- CA = Celebellar Abiotrophy eli pikkuaivojen hermosolujen rappeumatauti¹⁶
- aggressio
- kaihi
- atooppinen ihottuma

Iso-Britanniassa Kennel Club/British Small Animal Veterinary Association Scientific Committee on tehnyt Purebred Dog Health Survey for Scottish Terrier -kyselyn vuonna 2004¹⁷. Lomakkeita lähetettiin 278, jolloin 152 elossa olevasta koirasta saatiin tiedot. Tutkimuksessa ilmeni, että skottien yleisin kuolinsyy oli syöpä (47, 5 %) 10 ikävuoden molemmin puolin, seuraavina ikääntyminen ja urologiset syyt. Skottien keskimääräinen elinikä oli 10 vuotta 3 kuukautta. Kyselyyn osallistuneiden koirien keski-ikä oli vastaushetkellä 5,3 vuotta, joista uroksia 46, kastroitteja 6 ja narttuja 73, joista steriloituja 25. Eniten ongelmia esiintyi lisääntymiselimissä, iholla ja hengityselimissä ja keski-ikä oireiden diagnosointiin oli 4 vuotta.

Cambridgen yliopistolla on myös tietokanta koirien perinnöllisistä sairauksista¹⁸. Siellä mainitaan skoteilla esiintyvistä perinnöllisistä sairauksista mm. Cranio-mandibular osteopathy, Dystocia, tyypin 3 von Willebrandin tauti, skottikramppi ja hemofilia.

Venäläisistä, virolaisista ja keskieurooppalaisista skotlanninterriereistä ei ole käytettävissä kyselytutkimuksia terveydentilasta. Ruotsissa on käytettävissä SKK:n Hunddata, jossa ei ole kuitenkaan tutkimustuloksia skotlanninterriereistä. USA:n skotlanninterriereiden terveystutkimustuloksia on nähtävissä OFAn (Orthopedic Foundation for Animals) sivuilla.¹⁹

---

doi: 10.1111/j.1748-5827.1999.tb03076.x

15 http://www.stca.biz/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=144&Itemid=94

16 <http://www.wobblyscotties.com/>

17 <http://www.thekennelclub.org.uk/download/1622/hsscottishterrier.pdf>

18 <http://idid.vet.cam.ac.uk/search.php>

19 <http://www.caninehealthinfo.org/>

4.4. Ulkomuoto

4.4.1 Rotumääritelmä

²⁰Linkki skotlanninterrierin rotumääritelmään (Kennelliitto).

4.4.2 Näyttelyt ja jalostustarkastukset

Skotlanninterriereillä oli näyttelykäyntejä Suomessa seuraavasti (Koiranet 18.11.2014):

Vuosi	2013	2012	2011	2010	2009
Näyttelykäyntejä	481	514	421	445	513

Rekisteröintivuosi	2013	2012	2011
Näyttelyissä käyneet / väh. ERI / rekisteröidyt	25 / 23 / 57	31 / 29 / 61	39 / 38 / 70

Jalostustarkastuksia ei skotlanninterriereillä ole ollut viimeisen viiden vuoden aikana.

4.4.3 Ulkomuoto ja rodun käyttötarkoitus

Koska skotlanninterrieri on alunperin ollut pienriistan metsästäjä, rodulle on tärkeää vahvat leuat, sisukas luonne ja vankka rakenne. Vahva häntä on tarvittu siksi, että koira on voitu vetää hännästä pois luolasta. Pieni koko puolestaan on ollut edullinen siksi, että koira on ollut pieniruokainen. Säänkestävä turkki on ollut tarpeen Skotlannin välillä hyvinkin kylmässä ja kosteassa ilmastossa.

4.4.4 Yhteenvedo rodun keskeisimmistä ulkomuoto- ja rakenneongelmista

Skotlanninterrierillä ei ole merkittäviä ulkomuoto- tai rakenneongelmia.

5. YHTEENVETO AIEMMAN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA

Jalostuksen tavoiteohjelmalla pyrittiin säilyttämään nykyinen terve, henkisesti normaali, rotumääritelmää hyvin vastaava, yhteiskuntakelpoinen seurakoirakäyttöön soveltuva terrieri. Lisääntymisongelmat ovat edellisen tavoiteohjelman aikana olleet erittäin yleisiä ja samat ongelmat jatkuivat voimassa olleen tavoiteohjelman aikanaan, joten tilanne ei ole siltä osin parantunut. Kerho on alkanut kerätä kasvattajilta yksityiskohtaista tietoa skottien synnytyksistä, jotta tietoa voidaan tulevaisuudessa käyttää hyväksi.

Terveys- ja luonnekyselyn perusteella skottien luonne on nykyään rakastettava, avoin ja yhteiskuntakelpoinen, joten skottien mainetta äkäisenä terrierinä on saatu muutettua ystävällisempään ja sosiaalisempaan suuntaan. Skotti tyypillisesti suhtautuu vieraisiin ihmisiin hieman pidättyväisesti, mutta sitä ei tule sekoittaa vihamielisyyteen.

²⁰ <http://www.kennelliitto.fi/NR/ronlyres/D2340342-C096-4E25-AB21-321DB2342556/0/3skotti.pdf>

Tavoitteena oli, että vain tavoiteohjelman vaatimuksien mukaiset yhdistelmät pääsivät rotuyhdistyksen pentuvälitykseen. Tämä tavoite on toteutunut osittain, sillä pentuvälityksessä on julkaistu myös pennut niistä yhdistelmistä, joille ei ole tehty suositeltavia terveystutkimuksia tai ne on tehty osittaisesti.

5.1 Käytetyimpien jalostuskoirien taso

Jalostukseen käytettyjen koirien taso on korkea, jos tarkastalleen viimeisen kymmenen vuoden aikana jalostukseen käytettyjä koiria. Lähes kaikki jalostusurokset on palkittu näyttelyissä vähintään erinomaisella. 14:lla jalostukseen käytetyllä nartulla ei ollut näyttelytulosta tai tulos oli enintään EH.

5.2 Aiemman jalostuksen tavoiteohjelman toteutuminen

Oheisessa taulukossa on esitetty jalostuksen tavoiteohjelmaan kirjatut tavoitteet sekä niiden toteutuminen.

Tavoite	Toimenpide	Tulos
Jalostussuositusten antaminen	Jalostustoimikunta antaa keräämäänsä informaatiota kasvattajan ehdottamia yhdistelmiä koskien ja/tai antaa omia suosituksiaan jalostustiedusteluun kirjallisesti.	Ei ole toteutunut useasti. Tietoja suunniteltujen yhdistelmien riskeistä populaation kannalta ei näin ollen ole voitu antaa.
Jalostustarkastukset	Jalostustarkastukset järjestetään Suomen Kennelliiton ohjeiden mukaisesti. Tarkastukset tekee rodun erikoistuomari yhdessä toisen ulkomuototuomarin kanssa. Käytettäviä tuomareita tulisi vaihtaa mahdollisuuksien mukaan. Tarkastuksesta annetaan kirjallinen lausunto.	Rodun toistaiseksi ainoa jalostustarkastus on järjestetty vuonna 1984. Koiria tarkastettiin 32 kpl. Tämän jälkeen on yksi koira jalostustarkastettu. Näyttelyissä käynti on ollut kuitenkin aktiivista: näyttelykäyntejä v. 2009 on ollut 513 kpl, v. 2010 445 kpl, v. 2011 421 kpl, v. 2012 509 kpl ja v. 2013 481 kpl.
Kasvattajien koulutus	Jalostustoimikunta järjestää kasvattajille koulutustilaisuuksia tarpeen mukaan. Koulutuksessa pohditaan skotlanninterrierin terveyteen, perinnöllisyyteen, luonteeseen ja ulkomuotoon liittyviä ongelmia.	Koulutuspäiviä on järjestetty noin joka kolmas vuosi ajanjaksolla 2007-2011. Vuoden 2013 jalostuspäivät järjestettiin 7.4.2013.
Terveys- ja arvostelutietojen	Skotlanninterrierikerho ry kerää ja julkaisee näyttelyarvostelut	Näyttelyarvostelut on julkaistu nettisivuilla ja -tulokset SKOTTI-

Tavoite	Toimenpide	Tulos
kerääminen	<p>nettisivuillaan (www.skotlanninterrieri.fi). Näyttelytulokset julkaistaan yhdistyksen omassa SKOTTI-lehdessä.</p> <p>Jalostustoimikunta tilastoi ja kerää tietoa vuoden aikana syntyneistä pentueista ja tehdyistä astutuksista. Julkaisu tapahtuu kerhon lehdessä. Jalostustoimikunta ottaa myös vastaan skotlanninterriereiden omistajien ja kasvattajien toimikunnalle lähettämiä tietoja koiriaan koskevista terveyteen, lisääntymiseen yms. rodun jalostukseen liittyvistä asioista. Nämä tiedot ovat luottamuksellisia ja niitä käytetään hyväksi jalostustiedusteluihin vastattaessa sekä jalostussuosituksia ja -neuvoja annettaessa.</p>	<p>lehdessä.</p> <p>Kysely skotlanninterriereiden terveydentilasta aloitettiin 2004 ja sitä jatkettiin 2007 saakka.</p> <p>Kysely päivitettiin jälleen 2012.</p> <p>Vuoden 2012 kyselystä on saatu tähän mennessä vastaus 102 yksilöstä.</p>
Perinnöllisistä sairauksista tiedottaminen	<p>Skotlanninterrierikerho ry seuraa rodussa todettujen perinnöllisten sairauksien ja vikojen esiintyvyyttä ja tiedottaa tästä tarvittaessa kasvattajille.</p>	<p>On järjestetty kasvattajapäiviä ja julkaistu kerhon lehdessä aiheesta artikkeleita.</p>

6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS

6.1 Jalostuksen tavoitteet

Rodun nykyinen käyttötarkoitus seurakoirana tulee tuskin muuttumaan tulevaisuudessa, joten siksi on tärkeää, että skotlanninterrieri säilyy käyttäytymiseltään avoimena ja sosiaalisena. Tavoitteena on, että skotlanninterrieri säilyy rotumääritelmän mukaisesti vankkana, lyhytraajaisena ja ryhdikkäänä, mutta silti ketteränä ja liikkuvaisena terrierinä, joka on niin henkisesti kuin fyysisesti terve ja lisääntymiskykyinen.

Rodun alkuperäinen käyttötarkoitus on ollut toimia rottakoirana ja nykyäänkin skotlanninterrieri pitää oman pihapiirinsä puhtaana jyräjyistä. Skotlanninterrierillä on virallinen osallistumisoikeus metsästyskoirien jäljestämiskokeisiin (MEJÄ) ja skotlanninterrieri Mooresta (Perhaps Sexceptional) tuli

rotunsa ensimmäinen jäljestämisvalio 25.7.2010. Myös harrastustoiminta tokossa, agilityssä ja pk-haussa on lisääntynyt niin, että muutamalla skotilla on tulokset näistä kilpailumuodoista. Kuitenkin näyttelyharrastus on edelleen yleisin skotlanninterrierin kanssa harrastettava kilpailulaji.

Jalostuksen tavoitteena on säilyttää rodun nykyinen ulkomuodollinen taso, lähestyttävä luonne ja lisätä hallitusti populaation määrää tai pitää se vähintään nykyisellä tasolla sekä kannustaa rodun ystäviä uusiin harrastusmuotoihin. Lisääntymisongelmien yleisyydestä on syytä olla huolissaan rodussa tällä hetkellä, samoin jalostuspohjan kapeudesta. Kasvattajien motivoiminen ja tiedon välittäminen konkreettisista keinoista laajentaa geenipohjaa ja ratkoa lisääntymisongelmien syitä tulevat olemaan rotuyhdistyksen ja sen jalostustoimikunnan tärkeitä tehtäviä tulevaisuudessa.

6.2 Suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille

Jalostustavoitteena on ylläpitää tervettä ja geneettisesti monimuotoista skotlanninterrierikantaa.

Päämäärät keskinäisessä tärkeysjärjestyksessä:

1. Kasvattaa populaation kokoa ja edistää geenipoolin mahdollisimman laajaa käyttöä. Yleinen suositus on, että yhdenkään koiran elinikäinen jälkeläismäärä ei ylittäisi 25 jälkeläistä, yhden koiran jälkeläismäärä populaatiossa sukupolven aikana (ottaen huomioon myös lähialueiden urosten laajaa vaikutusta Suomen populaatioon) ei tulisi ylittää 5 %. Jalostustoimikunta seuraa urosten käyttömääriä ja kasvattajien tulee perustella huolellisesti valintansa, jos tarkoituksena on käyttää useita pentueita saaneita vanhempia. Tarvittaessa tulee kasvattajan esittää vaihtoehto suosituille urosehdokkaalle. Kasvattajia tulisi kannustaa uuden geenipohjan saamiseen hankittaessa uusia siitoskoiria ulkomailta.

2. Terveluonteisen yhteiskuntakelpoisen skotin säilyminen unohtamatta skotille ominaista rohkeutta ja terävyyttä; **selvästi arkoja ja aggressiivisia koiria ei saa käyttää siitokseen.**

3. Skotlanninterrieri on melko terve rotu, mutta jatkossa vuosina 2006 ja 2012 tehdyn terveystarkastuksen perusteella, huomiota tulee kiinnittää tärkeysjärjestyksessä:

- **Tiinehtyvyyteen ja synnytysvaikeuksiin.** Huomiota pitää kiinnittää erityisesti narttujen lisääntymiskykyyn. Nartuilla varsinkin ongelmalliset synnytykset pitää saattaa erityisen tarkkailun kohteeksi ja miettiä, mitkä seikat nartun rakenteessa vaikeuttavat normaalia synnytystä. Normaalisti synnyttäneitä narttulinjoja pyritään suosimaan jalostusyksilöiden valinnassa.
- **Välihampaiden määrään ja liian kapeisiin leukoihin** >> kulmahampaiden virheasennot. Koirat, joilta puuttuu useampi kuin neljä välihammasta tai joilla on liian kapea leuka, jolloin alakulmahampaat ottavat kiinni kitalakeen, ei tule käyttää jalostukseen.
- **Krooniseen hepatiittiin.** Tilannetta seurataan ja ne koirat, jotka sairastavat hepatiittia, pitää sulkea pois jalostuksesta.
- **Virtsatieongelmiin**, erityisesti virtsarakon syöpään ja virtsakiviin. Tilanteen kehittymistä rodussa seurataan.
- **Häntämutkiin.** Häntämutkaista koiraa ei pidä käyttää jalostukseen, mikäli koiralla on niin voimakas häntämutka, että se estää koiran palkitsemisen näyttelyssä tai häiritsee koiran jokapäiväistä elämää.
- **Skottikramppiin**, joka ei terveystarkastuksen tulosten perusteella nykyisin juurikaan esiinny Suomessa. Jatkossa tilannetta seurataan edelleen ja ne koirat, joilla kramppia ilmenee, pitää sulkea pois jalostuksesta.

6.3 Rotujärjestön toimenpiteet

Populaation kokonaistila ja rakenne:

Jalostuksessa pyritään yhdistelmiin, joiden sukusiitosaste on aina alle serkusparituksen asteen 6,25% ja suositeltavaa olisi vielä alhaisempi sukusiitosaste (0-3%). Vierassukuisten tuontikoirien määrää tulisi lisätä, ja siksi jalostustoimikunta antaa tarvittaessa neuvontaa tuontikoirien valinnassa, jotta geenipoolia

saataisiin laajemmaksi. Kasvattajien koulutus ja neuvonta jalostusyhdistelmiä valittaessa kuuluu myös jalostustoimikunnan tehtäviin. Jalostusvalinnoilla tulisi saada kanta mahdollisimman tehokkaaseen käyttöön. Yhdistys osallistuu myös ulkomuotumareiden koulutukseen. Yleisesti yhdistyksen vastuulla on rodun tunnettuuden lisääminen, jolloin myös pentukysyntää olisi enemmän.

Jalostustoimikunta suosittaa jalostukseen käytettäviltä uroksilta korkeintaan kolme pentuetta tai enintään 15 pentua 5 vuoden (yksi sukupolvi) jaksolla (tämä vastaa noin 5 % osuutta yhden sukupolven aikana syntyvien pentujen kokonaismäärästä). Yleinen suositus on, että yhdenkään koiran elinikäinen jälkeläismäärä ei ylittäisi 25 jälkeläistä. Tämän jälkeen kyseisen uroksen käyttöä ei suositella tai kasvattajan tulee pystyä perustelemaan suositun uroksen käyttö. Uusintayhdistelmiä tulisi välttää, ellei kyseessä ole erittäin perustellut syyt (esimerkiksi syntynyt vain yksi pentu). Pyrkimyksenä on, että jalostukseen käytettävien urosten ja narttujen lukumäärä olisi suurin piirtein sama vuositasolla, mutta esim. lyhytaikaisten jalostusuroslainojen kohdalla tästä joustetaan.

Luonne:

Luonnetta kartoitetaan kaikille skotlanninterrierin omistajille suunnatulla kyselyllä ja pyritään selvittämään ne osa-alueet, joissa koirien luonteissa on puutteellisuksia. Jalostusneuvonnassa ohjataan luonteeltaan tasapainoisten ja hyväluonteisten yksilöiden suosimiseen. Kerho perehtyy luonnetestiin ja MH-kuvaukseen, MH-kuvauksen osalta tavoitteena on luoda rodulle ihanneprofiili.

Terveys:

Jalostustoimikunta suosittaa silmä- ja polvitarkastuksia ainakin jalostukseen käytettäville koirille.

Jalostukseen ei saa käyttää koira, jolla on:

krooninen hepatiitti; kapeat alaleuat tai alapurenta; narttua, joka on keisarileikattu kahdesti synnytykseen liittyvien ongelmien vuoksi; koira, jolla on skottikramppi; allergiaa tai atopiaa; koira, joka on selvästi arka tai aggressiivinen; todettu periytyvä, vakava silmäsairaus.

Jalostukseen ei myöskään suositella koiria, joilla on välihammaspuutoksia enemmän kuin neljä; häntämutka

Jalostustoimikunta tiedottaa kasvattajille rodussa esiintyvistä sairauksista ja ilmoittaa kasvattajille, mikäli suunniteltu yhdistelmä sisältää terveysriskejä.

Terveyskyselyä skotlanninterriereiden terveydentilasta jatketaan.

Ulkomuoto:

Tavoitteena on saada rakenne säilymään terveenä ja rotumääritelmän mukaisena sekä säilyttää rodun erityispiirteet. Tavoitteen on myös se, että jalostukseen käytettävät yksilöt edustavat ulkomuodoltaan vähintään rodun keskitasoa, mikä tarkoittaa vähintään näyttelyssä saatua laatuarvosanaa EH/erittäin hyvä tai hyväksyttyä jalostustarkastusta.

6.4 Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin

Vahvuudet	Heikkoudet
Yhdistyksen pyrkimys systemaattiseen tiedonkeruuseen sekä aktiiviseen ja avoimeen tiedottamiseen.	Suhteellisen pieni populaatio, vähän syntyviä pentuja, narttujen synnytysvaikeudet.
Informatiivinen jäsenlehti Skotti ja kerhon nettisivut www.skotlanninterrieri.fi .	Resurssien rajallisuus eli aktiivisten toimijoiden niukkuus ja ajankäyttömahdollisuudet.
	Jalostuksessa käytettyjen urosten pieni määrä

Varsin valveutuneet ja vastuuntuntoiset kasvattajat, jotka ovat sitoutuneet tavoiteltaviin päämääriin ja liittävät pennunostajat Skotlanninterrierikerhon jäseniksi. Kasvattajien yhteistyö.	suhteessa narttujen määrään.
Mahdollisuudet	Uhat
Tiedonsaannin lisääntyminen ja helpottuminen mm. tietokannat ja ulkomaiset yhteydet. Pennunostajien ja kasvattajien tietotaidon lisääminen koulutustilaisuuksia järjestämällä sekä erilaisilla julkaisuilla. Tupla-astutusmahdollisuus jalostuspohjan laajentamiseksi. Uusien pennunomistajien aktivointi mukaan kerhon toimintaan.	Terveysongelmien lisääntyminen. Geenipoolin kaventuminen. Erialaisten luonneongelmien lisääntyminen Avoimuuden puute koskien skottien sairauksia ja vikoja. Yhteiskunnassamme vallitseva liiallinen kilpailuhenki, kunnianhimoisuus ja menestymisen pakko saattaa johtaa yksisilmäisiin jalostusvalintoihin ja epäterveeseen koiran pitoon. Pentujen hallitsematon tuonti alueilta, mistä ei ole saatavissa tietoja koirien sukulaisista tai terveystiedoista.

Riski	Syy	Varautuminen	Miten vältetään	Toteutuessaan merkitsee
Geenipooli kapenee liikaa	Pieni populaatio, saman sukuiset siitoskoirat	Urosten laajapohjaise mppi käyttö	Uusia, vieras-sukuisia tuontikoiria hankkimalla	Jalostus loppuu
Pentukysynnän epätasaisuus	Rodun maine ”äkäisenä terrierinä”. Trimmattava rotu, ei välttämättä helppohoitoinen ”citykoira”	Rodun tunnettuuden lisääminen. Kasvattajille annettu koulutus ja tuki.	Mielikuva rodusta muutettava. PR-toiminta ja oikean rotuinformaation lisääminen Kasvatustyön tukeminen rotuyhdistyksen toimesta.	Jalostus vaikeutuu tai loppuu, jos ei riittävästi pentukysyntää. Kasvattajat eivät koe jatkamista mielekkääksi.
Perinnöllisten sairauksien ja vikojen lisääntyminen esim. kramppi, narttujen synnytysvaikeudet	Pieni populaatio, saman sukuiset siitoskoirat. Suurikokoiset pennut ja synnyttävien	Jalostustoimi kunta seuraa vikojen ja sairauksien tilanteen kehittymistä.	Pyritään käyttämään vain terveitä koiria jalostukseen. Suositaan jalostuksessa itse synnyttäviä narttuja.	Rodun terveys heikkenee huomattavasti ja jalostus vaikeutuu. Pentukuolleisuus lisääntyy.

	narttujen rakennevirhe et			
--	---------------------------------	--	--	--

6.5 Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta

Vuosi 2014

1. Jalostustoimikunta seuraa edelleen rodun geneettisen monimuotoisuuden kehittymistä ja pyrkii aktivoimaan kasvattajia. Jalostustoimikunta vastaa jalostustiedusteluihin ja antaa tietoja suunniteltuihin yhdistelmiin liittyvistä populaatio- ja terveysriskeistä.
2. Kysely kasvattajille – mm. pentujen koko, lisääntymiskäyttäytyminen
3. Osallistutaan rotujärjestön toimintaan, sekä tuomarikoulutukseen ja koearvostelutilaisuuksiin yhdessä rotujärjestön kanssa.
3. Järjestetään rodun erikoisnäyttely ja Black & White -näyttely. Järjestetään tarvittaessa jalostustarkastus.

Vuosi 2015

1. Jalostustoimikunta laatii JTO:n ensimmäisen seurantaraportin. Raportin pohjalta järjestetään kasvattajapäivät. Terveyskyselyä jatketaan internetissä.
2. Terveyskyselyn tulokset julkaistaan SKOTTI-lehdessä. Terveystilanteen ja rodun geneettisen monimuotoisuuden pohjalta järjestetään kasvattajapäivät.
3. Jalostustoimikunta seuraa edelleen rodun geneettisen monimuotoisuuden kehittymistä ja pyrkii aktivoimaan kasvattajia. Jalostustoimikunta vastaa jalostustiedusteluihin ja antaa tietoja suunniteltuihin yhdistelmiin liittyvistä populaatio- ja terveysriskeistä.
4. Osallistutaan rotujärjestön toimintaan, sekä tuomarikoulutukseen ja koearvostelutilaisuuksiin yhdessä rotujärjestön kanssa.
5. Järjestetään rodun erikoisnäyttely ja osallistutaan Black& White -näyttelyyn. Järjestetään tarvittaessa jalostustarkastus.

Vuosi 2016

1. Jalostustoimikunta seuraa edelleen rodun geneettisen monimuotoisuuden kehittymistä ja pyrkii aktivoimaan kasvattajia. Jalostustoimikunta vastaa jalostustiedusteluihin ja antaa tietoja suunniteltuihin yhdistelmiin liittyvistä populaatio- ja terveysriskeistä.
2. Järjestetään rodun erikoisnäyttely ja Black & White -näyttely. Järjestetään tarvittaessa jalostustarkastus.

Vuosi 2017

1. Aloitetaan uuden jalostuksen tavoiteohjelman valmistelu.

2. Jalostustoimikunta seuraa edelleen rodun geneettisen monimuotoisuuden kehittymistä ja pyrkii aktivoimaan kasvattajia. Jalostustoimikunta vastaa jalostustiedusteluihin ja antaa tietoja suunniteltuihin yhdistelmiin liittyvistä populaatio- ja terveysriskeistä.
3. Osallistutaan rotujärjestön toimintaan, sekä tuomarikoulutukseen ja koearvostelutilaisuuksiin yhdessä rotujärjestön kanssa.
4. Järjestetään rodun erikoisnäyttely ja osallistutaan Black& White -näyttelyyn. Järjestetään tarvittaessa jalostustarkastus.

Vuosi 2018

1. Laaditaan loppuraportti vuosien 2014-2018 jalostuksen tavoiteohjelman toteutumisesta. Raportin pohjalta järjestetään kasvattajapäivät ja julkaistaan loppuraportti SKOTTI-lehdessä.
2. Jalostustoimikunta seuraa edelleen rodun geneettisen monimuotoisuuden kehittymistä ja pyrkii aktivoimaan kasvattajia. Jalostustoimikunta vastaa jalostustiedusteluihin ja antaa tietoja suunniteltuihin yhdistelmiin liittyvistä populaatio- ja terveysriskeistä.
3. Osallistutaan rotujärjestön toimintaan, sekä tuomarikoulutukseen ja koearvostelutilaisuuksiin yhdessä rotujärjestön kanssa.
4. Järjestetään rodun erikoisnäyttely ja Black& White Show –tapahtuma. Järjestetään tarvittaessa jalostustarkastus.
5. Viimeistellään uusi jalostuksen tavoiteohjelma vuosille 2019-2023 rotujärjestölle ja SKL jalostustieteelliselle toimikunnalle hyväksyttäväksi. Tavoiteohjelman tulisi valmistua rotujärjestön yleiskokoukseen keväällä 2018. Järjestetään tarvittaessa yhdistyksen ylimääräinen yleiskokous uuden tavoiteohjelman hyväksymiseksi. Julkaistaan uusi jalostusentavoiteohjelman ehdotus SKOTTI-lehdessä ja kerhon internetsivuilla.

LIITTEET

Taulukko 1. Skotlanninterrierien rekisteröinnit 2004-2013

Taulukko 2. Skotlanninterrierien jalostuspohja 2004-2013

Taulukko 5. Eniten käytetyt jalostusurokset ja -nartut vanhempineen 2004-2013

Taulukko 1. Skotlanninterrierien rekisteröinnit 2004-2013, lähde Kennelliiton jalostusjärjestelmä																
Rekisteröintivuosi	2013	2012	2011	2010	2009	Yhteensä		2008	2007	2006	2005	2004	Yhteensä		Keski-arvo	Keski-arvo
						2009-2013	Keski-arvo						2004-2008	Keski-arvo		
Rekisteröinnit yht.	59	65	78	42	58	302	60,4	76	63	67	46	78	330	66	632	63,2
Pennut (kotimaiset)	57	61	70	29	53	270	54	64	58	61	42	73	298	59,6	568	56,8
Tuonnit	2	4	8	13	5	32	6,4	12	5	6	4	5	32	6,4	64	6,4
Pentueet	18	17	19	11	18	83	16,6	17	17	16	12	21	83	16,6	166	16,6
Pentuekoko	3,2	3,6	3,7	2,6	2,9	16	3,2	3,8	3,4	3,8	3,5	3,5	18	3,6	34	3,4
Kasvattajat	15	11	13	9	10	58	11,6	16	14	14	8	15	67	13,4	125	12,5
Jalostukseen käytetyt eri urokset																
- kaikki	11	12	14	9	12	58	11,6	14	11	12	10	11	58	11,6	116	11,6
- kotimaiset	6	5	6	5	5	27	5,4	6	5	4	4	3	22	4,4	49	4,9
- tuonnit	5	6	3	4	5	23	4,6	6	3	6	4	5	24	4,8	47	4,7
- ulkomaiset	0	1	5	0	2	8	1,6	2	3	2	2	3	12	2,4	20	2
- keskimäär. jalostuskäytön ikä	4 v 7 kk	4 v	4 v 2 kk	3 v 2 kk	2 v 6 kk		44,2	3 v 7 kk	4 v 8 kk	3 v 11 kk	3 v 1 kk	2 v 11 kk		43,6		
Jalostukseen käytetyt eri nartut																
- kaikki	17	16	19	11	18	81	16,2	17	17	16	12	21	83	16,6	164	16,4
- kotimaiset	10	8	15	10	15	58	11,6	14	15	14	11	15	69	13,8	127	12,7
- tuonnit	7	8	4	1	3	23	4,6	3	2	2	1	6	14	2,8	37	3,7
- keskimäär. jalostuskäytön ikä	3 v 4 kk	3 v 4 kk	2 v 11 kk	3 v 10 kk	3 v 11 kk		41,6	3 v 1 kk	3 v 9 kk	3 v 6 kk	3 v 4 kk	3 v 4 kk		40,8		
Isoisät	23	23	24	16	23	109	21,8	22	18	21	17	22	100	20	209	20,9
Isoädit	27	26	27	19	25	124	24,8	27	24	26	21	29	127	25,4	251	25,1
Sukusiitosprosentti	1,68%	1,68%	1,02%	2,57%	1,59%		1,71%	3,54%	2,81%	3,35%	2,22%	1,80%		2,74%		2,23%

Taulukko1

Taulukko 2. Skotlanninterrieri / Vuositilasto – jalostuspohja. Lähde: Kennelliiton jalostusjärjestelmä														Keskiarvo 2009-2013								Keskiarvo 2003-2007	Kaikki yhteensä	Keskiarvo 2003-2012
	2013	2012	2011	2010	2009	Yhteensä		2008	2007	2006	2005	2004	Yhteensä											
Per vuosi																								
- pentueet	18	17	19	11	18	83	16,6	17	17	16	12	21	83	16,6	166	16,6								
- jalostukseen käytetyt eri urokset	11	12	14	9	12	58	11,6	14	11	12	10	11	58	11,6	116	11,6								
- jalostukseen käytetyt eri nartut	17	16	19	11	18	81	16,2	17	17	16	12	21	83	16,6	164	16,4								
- isät/emät	0,65	0,75	0,74	0,82	0,67		0,726	0,82	0,65	0,75	0,83	0,52		0,714										
- tehollinen populaatio	19 (53%)	19 (56%)	23 (61%)	14 (64%)	21 (58%)			21 (62%)	19 (56%)	19 (59%)	15 (62%)	21 (50%)												
- uroksista käytetty jalostukseen	3%	0%	3%	20%	6%			14%	24%	3%	19%	16%												
- nartuista käytetty jalostukseen	0%	0%	2%	22%	22%			41%	32%	30%	28%	37%												
Per sukupolvi (4 vuotta)																								
- pentueet	65	65	65	63	68		65,2	62	66	66	62	59		63										
- jalostukseen käytetyt eri urokset	32	28	34	34	37		33	36	32	30	25	25		29,6			31,3							
- jalostukseen käytetyt eri nartut	51	55	59	52	53		54	49	52	55	47	45		49,6			51,8							
- isät/emät	0,63	0,51	0,58	0,65	0,7		0,614	0,73	0,62	0,55	0,53	0,56		0,598			0,606							
- tehollinen populaatio	57 (44%)	55 (42%)	63 (48%)	59 (47%)	62 (46%)		59,2	58 (47%)	57 (43%)	57 (43%)	48 (39%)	47 (40%)		53,4										
- uroksista käytetty jalostukseen	9%	5%	9%	16%	12%		10,20%	15%	16%	12%	18%	16%		15,40%										
- nartuista käytetty jalostukseen	20%	11%	22%	31%	32%		23,20%	33%	32%	37%	42%	41%		37,00%										

Taulukko 5. Skotlanninterrieri Eniten käytetyt jalostusurokset 2004-2013

TRADEMARK DE CHAMPERNOUNE
ASHENBERRY SPARKS FLY TO CHAMPERNOUNE
AYRZOL ESQUIRE
 ROLLS-ROYCE DE CHAMPERNOUNE
 SIRKISS SLEIGHT OF HAND
 BERRYBREEZE DADDY COOL
 AYRZOL HUFFLEPUFF
 LUCKY STAR'S MR. MARLON
 QUAIN T O'MY JACQUOT
 GILMOORE'S VICTOR HUGO
SIRKISS STERLING
RAGLAN RICARDO
ZITO VOM LANDSBERG
BRAMBLING'S BLUE PRINCE
 CHAMPAGNE POUR TOUS DE CHAMPERNOUNE

Eniten käytetyt jalostusnartut 2004-2013

RAIJAJ MOZZARELLA
GRACE KELLY KONCEPT
 BARTOS ULTRA VIOLET
 PERHAPS STEPPING STONE
MISTING'S BLACKBERRY
 MARLAND ROCK CRYSTAL
 SEREIN MALMSEY
 PERHAPS SUMMERINTHECITY
 MISTING'S XENA
 MARYGLEN WILDBRIER
 MARLAND UNISON
FILISITE BRASH AMBERLY CAP-A-PIE PE
 FLIPPIX GLAM ROCK BABY
 QUAIN T KISMET
 PERHAPS SEXCELLENCE

isä
 RADIANT-APOGEE DE CHAMPERNOUNE
 BERRYBREEZE ILUMINATION
 DANSKOTS GUARDSMAN
 TORCRAIG TABLOID
BERRYBREEZE RECKLESS ERIC
BERRYBREEZE RECKLESS ERIC
 ETIQUETTE EXTRA HOT N'SPICY
 STUANE LOCK SMITH
 TAMZIN MR PROSPECTOR
 RAGLAN RECENT TIMES
RAGLAN RORY
 FEREGAIT IGNATIUS BEAN
 AYRZOL GHIA
RAGLAN RORY
 ADDICTED TO DE CHAMPERNOUNE

isä
 BALGAIR PROTOTYPE
 SO WHAT NAIRN
ZITO VOM LANDSBERG
ASHENBERRY SPARKS FLY TO CHAMPERNOUNE
SIRKISS STERLING
 RAGLAN RUFUS
RAGLAN RICARDO
RAGLAN RORY
BRAMBLING'S BLUE PRINCE
 TAMZIN SIBELIUS
 LUCIA'S DREAM SCOTCH AND SODA
 RAMBLER DU MOULIN DE MAC GREGOR
 MARLAND YEN TO DO
 DUNDEE COOL TROOPER
AYRZOL ESQUIRE

emä
 MORE BASIC BLACK DE CHAMPERNOUNE
 TICKLED PINK IN PARIS DE CHAMPERNOUNE
 JERRYMOR NATASCHA
 OBVIOUSLY A WITCH! DE CHAMPERNOUNE
 BERRYBREEZE ERICMAR BLACK FROST
 BERRYBREEZE MISS DYNAMITE
 AYRZOL ANOUK
 LUCKY STAR'S MIDNIGHT LADY
 QUAIN T LOUISA MAY
 GILMOORE'S TWINKLE INYOURI
 MISTING'S NONSENSE
 BRAMBLING'S BLUEBELL
 DANSKOTS DINETTE
 RAGLAN RIVER BELLE
 PENJETTA UNLIMITED EDITION FOR CHAMPERNOUNE

emä
GRACE KELLY KONCEPT
 FLOWER-POWER KONCEPT
 BARTOS ROSE ROYCE
 PERHAPS SUCH A STORM
 MISTING'S RIVERDANCE
 MISTING'S CHANTAL
 TÄHTIRATA GOLD HAT
FILISITE BRASH AMBERLY CAP-A-PIE PE
 MISTING'S LEADING LADY
 MARYGLEN WILDERNESS SONG
 MARLAND JACQUELINE
 PERHAPS SATANIC VERSES DE CHAMPERNO
MISTING'S BLACKBERRY
 QUAIN T HOT SHOT
FILISITE BRASH AMBERLY CAP-A-PIE PE